

CrossConnect
MINISTRIES

TI PAMMAKAWAN TI DIOS, ISU TI WAYAWAYATAYO

JACKIE OESCH

GENESIS 37-50

LEKSION 1: TI NAPARABURAN – *TI AMADA AD-ADDA NGA INAYATNA ISUNA*

LEKSION 2: TI NAGBALLIGI – *NADDA TI APO KEN JOSE*

**LEKSION 3: TI AGIPATPATARUS – *KUKUA TI DIOS DAGITI
PANNAKAIPATARUS***

LEKSION 4: TI AGTURAY – *IYEGYO KANIAK TI INAUDI A KABSATYO*

LEKSION 5: TI KABSAT A LALAKI – *SI AK NI JOSE!*

LEKSION 6: TI ANAK A LALAKI – *IYEGYO KANIAK NI AMAK DITAYO*

**“...Idulinko dagiti linlintegmo iti pusok...”
Dagiti Salmo 119:11**

Produced by **TENTHPOWERPUBLISHING**
www.tenthpowerpublishing.com

Copyright © 2014 by CrossConnect Ministries.
www.crosscm.org

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without permission from the author, except by a reviewer quoting brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system or copied by mechanical photocopying, recording or other means without written permission from the author.

Unless otherwise indicated, all Scripture quotations are from The Holy Bible, English Standard Version[®] (ESV[®]), copyright © 2001 by Crossway, a publishing ministry of Good News Publishers. Used by permission. All rights reserved.

PANANGRUGI

Rugiam ita ti maysa a pannakigasangasat a mangbukel ti biangmo. Daytoy a panagdalyasatmo ket naidumduma kenka ken mangilasin iti biangmo babaen iti regget ken tarigagaymo a rumang-ay iti pannakaawatmo iti libro a maaw-awagan a Ti Nasantoan a Biblia. Ti panangitedmo ti bagim ken oras iti panagadal ti mangipatalged iti irarang-aymo iti biag bayat nga agsasao kenka ti Dios babaen ti Saona.

Maiyawis a bayat ti panagadalmo, adda koma kenka dagiti sumaganad a kasapulan:

1. Kopia daytoy a maadal a materyal: *Ti Pammakawan Ti Dios, Isu Ti Wayawayatayo*.
2. English Standard Version ti Nasantoan a Biblia (ESV). Palagip: No gumatangka ti Biblia, kitaem no mabalbalin ‘tay Biblia nga adda iti:
 - a. ligason a nakaisuratan dagiti pagkonsultaan ti sabsabali pay a paset ti Biblia.
 - b. pagkonsultaan no sadino a paset ti Biblia ti pakasakaran ti isu met laeng a nausar a balikas a gagangay a masarakan iti likudan ti Biblia, ken,
 - c. sumagmamano a mapa a masarakan met laeng iti likodan ti Biblia.
3. Ball pen ken lapis
4. 3x5 wenno 4x6 a tarheta.

No addan dagiti tallo a paset a nainaganan iti #2 addaankan iti makaanay a ramit para iti panagadal ken sisasaganan ti naballigi a panagsukisok babaen kadagitoy nga adalen. No kaspangarigan ta daytoy ti umuna a pannakaisangom iti Biblia, mabaln met a mangrugika iti adalen a napauloan ti *Sukisoken ti Biblia*. Daytoy nga adalen ti mangited iti ramramit iti panagsukisok a naidisenyo a tumulong kenka a mangbukel ti kabaelam ken ipaayannaka iti naan-anay a talged nga kas agad-adal iti Biblia. Ti *Sukisoken ti Biblia* ket mabaln a makopya nga awan baybayadna wenno obligasyon a sungsubatam manipud iti CrossConnect Ministries website (www.crosscm.org). Numan pay mairekomenda daytoy nga adalen, saan met nga rumbeng unay para iti naballigi a panagadal ti *Ti Pammakawan Ti Dios, Isu Ti Wayawayatayo*.

Saanka nga agpangadua a mangmarka ti Bibliam. Kukuam daytoy a Biblia nga adalem. Aramidem a kas kukuam babaen kadagiti isuratmo a pammalagip, dagiti inogedam a balikas, dagiti minarkaam, dagiti pinatimbokelam ken inikkam iti pagitudo. Mabalín nga agusarka iti kuwaderno wenna tablet para kadagiti isuratmo a kapanpanunotan, salsaludsod, ken pangsurotan iti panagdaliasatmo bayat iti panagadal.

Naisurat daytoy nga adalen a material, tapno mabalínam iti agadal a siksika. Addaan iti naiget a disiplina iti bagim maileppasmo daytoy a material a dika unay narigatan. Kagiddan pay daytoy iti pannakaalam idi baro inpormasyon, ibingay dagiti baro pannakapalawag, ken agsaludsod iti sumagmamano a naririgat a saludsod nga agkasapulan ti sungbat. Maiyunay-unay ngarud a mangawiska iti sumagmamano a gagayyemmo a kaduam nga agadal.

Sapay koma ta maaddaanka iti rag-o iti panagadalmo. Sapay koma ta ti pusom ket silulukat nga umawat kas agsasao ti Dios kenka babaen iti Saona. Sapay koma ta dagitoy nga pakasaritaan iti Biblia ti mangipatalged manen kenka ti nagdakkelan nga ayatna nga intedna kenka babaen iti Anakna a ni Jesu-Cristo, nga Apo ken Manangisalakantayo.

Ti Tanda ti Editor: Para iti pakalawlawagan, ti naipadakkel a balikas ket dakdakamatenna ti Dios. i.e. "...Isu ania ti kinunana."

UMUNA A LEKSION

TI AMADA AD-ADDA NGA INAYATNA ISUNA

GENESIS 37 - TI NAPARABURAN

PAKABUKLAN TI UMUNA A LEKSION

Pakabuklan	5
Pakauna	6
Leksion 1: Genesis 37	
• Ni Jose ken dagiti Tagtaginepna	8
• Imon dagiti Agkakabsat	9
• Nailako ni Jose	12
• Naulbodan ni Jacob	12
• Ti Panagladingit ni Jacob	15

PAKAUNA

Mangrugi ti Genesis 37 iti pakasaritaan ni Jose nga anak ni Jacob. Gapu iti kankanayon a kaadda ti basol, adu dagiti nalatak a makita a pannakadadael a nagtultuloy a napadasan daytoy a pamilia. Bayat iti panagtuloy ti pakasaritaan, bantayan ti nadawel a panagbalbaliw ti karirikna gapu iti adadda a panagayat ti ama iti anak nga inay-ayonanna.

Nalaka nga ilasin dagiti biddut dagiti kamkameng ti pamilia ket saantayon a mailasin dagiti biddut tayo. Ditayo makita wenno agbaintayo a bulsek kadagiti dadael a mapasamak kadagiti langenlangen nga ibunga iti panangipangpangruna iti maysa nga ibilang tayo a napateg unay kadaytoy. Siasino dagiti umay iti panunotmo bayat iti panagadalmo kadagiti leksion maipapan ken Jose ken dagiti kakabsatna? Adda kadi dagiti tattao a marigatanka a makidenna kadakuada a natalna ken adda panagtutunos iti nagbabaitanyo? Nga no mapanunotmo ida ket dika maliklikan ti di agpanunot kadagiti makadangran ken makaallilaw a maibusor kadakuada?

Maiparbeng kadi ken Jose ti pannakataripato nga inpaay dagiti kakabsatna kenkuana? Ania ti puon ken gapu iti nakaro a gura ken imon dagiti kakabsatna? Apay a dida kabaelan a lipaten ti panangidumduma it amada ket agbiagda a natalna? Irugi ti panagadal ken ammoen dagiti panursuro ti Dios babaen iti biag ni Jose.

Paset 1

PAKAUNA: Nakasaganan ti entablado. Ni Jacob ket agnaed iti daga ti Canaan, iti ili ti Hebron, kadwana ti pamiliana ken iti entero a sangkakabbalayna. Naadaltayo idiay, *Ti Kinapudno ti Dios, Ti Namnamatayo* a ti Dios ket binendesionanna ni Jacob iti adu a kinabaknang ken sanikua. Binendesionanna pay iti Sangapulo ket Dua nga annak a naipasngay kadagiti asawana a da Lea ken Rachel ken dagiti babbai a babaonenda.

Iti panagtuloytayo iti pakasaritaan ni Jacob adda maysa a tao nga ad-adda a tungtungen, ti anak ni Jacob a ni Jose. Masarakantayo ti pakasaritaan iti Genesis 37. Ni Jose ket agkabanuag, agtawen iti 17, a tumultulong kadagiti inauna a kakabsatna nga agpastor kadagiti kalding ken karnero. Padasem a lagipen, panunuten ti biagmo idi 17 ti tawenmo. Ania ti mapsapasamak kadagidiay a panawen iti biagmo. Ania ti kinasirib nga adda kenka wenno ti panagkunam ket adda kenka. Ania dagiti sumagmamano a banbanag ti panagkunam ket agkurang kenka. No ubbingka ngem 17, darepdepem no kasano ngata ti biagmo. Ania ngata ti piliem nga isimpa a tanda wenno marka ti panagbalinmo a nataengan bayat iyaasidegmo iti maikasangapulo ket pito a tawenmo?

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 37:1-11.

PANAGSANAY:

1. Iti bersikulo 2 ania ti inpulong ni Jose ken tatangna? _____
Adda awag tayo kadagiti tattao nga nalaeng nga agipulong! Ania ti awag tayo? _____

2. Ti bersikulo 3a tumulong kadatayo tapno maawatantayo no apay a saan a nasayaat ti langenlangen ni Jose ken kakabsatna. Ania ti ti makagapu? _____

3. Ania ti inaramid ni Jacob a mangipakita ti ad-adda a panagayatna ken Jose (bersikulo 3b)? _____

Tandaanan: Kitaen ti Genesis 32:27-28

4. Ania ti inaramid dagiti kakabsat ni Jose idi madlawda nga ad-adda ti panagayatna ken Jose? _____

PANURSURO: Adda kadi madlawyo a rumsua a parikot? Ti ad-adda a panagayat ni Jacob ken Jose ket pinataudna ti pananggura dagiti agkakabsat ken Jose a nangipudno ti palimed dagiti kakabsatna ken amada. Itan ti gurada iti kabsatda isun ti agnanaed iti panpanunotda. Awanen ti aniaman a naimbag a maibagada kenkuana. Awanen ti asida iti kabsatda. Agsiddaawtayo kadi no ni Jacob ket ad-adda ti panagayatna ti maysa kadagiti annakna? Lagipen ti aglawlaw ken kasasaad a dimmakelan ni Jacob (Genesis 25:28). Ti Genesis 29:30 ibagana kadaytoy nga ad-adda ti panagayatna ken Rachel ngem ti panagayatna ken Lea. Ita gapu iti ad-adda a panagayatna ti maysa nga anakna, nagsaknap ti imon ken gura iti nagbabaetan dagiti inauna nga annakna ken ti ub-ubing a kabsatda.

PANAGSANAY: Adda tagtagipnep ni Jose (Genesis 37:5).

1. Ania ti rikna dagiti kakabsat ni Jose idi inbagana ti tatagaineppna kadakuada iti bersikulo 5? _____
2. Iti bukod mo sarita, ania ti tagtagaineppna ni Jose (bersikulo 7)? _____

3. Nagsaludsud dagiti kakabsat ni Jose kenkuana. Kunada; “Kayatmo a sawen nga _____
_____ kadakami? _____ kadi? Para kadakuada daytoy ti
pannakaipatarus ti tagtagaineppna ni Jose.
4. Manen, naawag a makitatayo iti mamitlon a daras a kadagitoy a bersikulo maamoantayo a dagiti agkakabsat _____ ni Jose. Kimmaro ti gurada ken Jose gapu iti tagtagaineppna ken ti inbagana kadakuada.
5. No maminsan makunatayo, apay di ngata nakadlaw ni Jose? Ania manen ti napasamak iti bersikulo 9? _____
6. Ania ti tagtagaineppna iti daytoy a gudaway? _____
7. Ania ti rikna ni Jacob iti tagtagaineppna ni Jose (bersikulo 10)? _____

8. Iti bersikulo 11 ania ti rikna dagiti kakabsatna iti tagtagaineppna? _____

Ania ti rikna ken inaramid ti amana? _____

9. Ti ad-adda a panagayat nagbanag, nagbunga iti gura ken ti gura ket napataud gapu iti imonda. Ti ama nagul-ulimek ket pinanpanunot laeng dagitoy. Ad-adda pay ketdi ti panagayatna ken Jose. Ti gura ken imonda nangrugi gapu iti ad-adda a panagayat ni amada. Ad-adda ti panagayat ni Jacob ken Jose ngem kadagiti kakabsatna...(Genesis 37:4)

Paset 2

PANURSURO: Ti imon ket saan a baro a balikas. No lagipem iti napalabas a paset ti adaltayo, naamoantayo a ni Rachel ket adda imonna ken kabsatna a Lea ta agsikog ngem isuna ket lupes. Nagamak ni Rachel nga amangan no sukatan ni Lea isuna iti puso ni Jacob. Ti imon iladawanna panagbinnussor nga adda iti nagbaetan ti dua a grupo. Awan a pulos ti nadosan a rikna. Ti aglawlaw saan a makita ti nadosan a kababalin iti ayat ken asi no di ket ti panunot a ti saan a rumbeng ken saan a maikari ti maysa iti naited kenkuana. Isu daytay dakes ken nakaro a rikna adda ti maysa a maalana koma iti adda wenno kukua ti sabali. Iti Leksion 5 – Paset 5 iti adal a napauloan *Ti Kinapudno ti Dios, Ti Namnamatay* ti imon iti nagbaetan da Rachel ken Lea ket napagsasaritaan. Ti apag-isu met laeng a kinamanagbasol a nakita kadagiti dua a babbai nga agkabsat ti nagnaed ti langenlangen dagiti agkakabsat.

NAUN-UNEG A PANAGPANUNOT: Ti Genesis 37:11 kunana: “Adda imon dagiti kakabsatna kenkuana.” Tandaanan dagiti dadduma pay a paset ti Bibla maipapan daytoy. Kitaen ti Aramid 7:9. Ania ti ibaga daytoy a paset ti Baro a Tulag kadatayo a sumaruno a mapasamak? Gapu iti imonda, ania ti sumaruno nga aramidenda? _____

ARAMIDEN: Agsubli iti Genesis 37 ken basaen dagiti bersikulo 12-25.

PANAGSANAY:

1. Bersikulo 12: Napanan dagiti agkakabsat? _____ Ania ti ar aramidenda sadiay? _____

Sapulen iti mapa ti lugar a Sikem. Iti mapa makitatayo a ti Sikem ket adda iti amianan ti Jerusalem ken amianan ti Bethel. Iti pattapattam kasanoti kaadayo ti nagbaetan ti Hebron ken Sikem _____

2. Bersikulo 13. Ania ti inbaga ni Israel (Jacob) ken Jose? _____
3. Bersikulo 14. Ania ti inbaga ni tatangna kenkuana? _____

4. Atiddug ti panagbaniaga ni Jose. Idi pannakadanonna sadiay dina makita dagiti kakabsatna. Ania ti natakwatan ni Jose kadagiti bersikulo 15-17? _____

Ti Dotan ket gangay a 10-15 a milla iti amianan a laud. No agluganka daytoy ket saan unay nga adayo ngem no panunuten a ni Jose kat nagnagna iti nabato ken saan a nasimpa a dalan ti Canaan, makitatayo no kasano karigat ti panagdalliasatna.

5. Nasapulanna dagiti kakabsatna sadiay Dotan ngem ania ti kuna ti bersikulo 18 kadayo? _____

6. Ti gura ken nakaro nga imonda ket nakaro unayen a nakasaganada payen a mangpapatay iti kabsatda. Nalabit saantayo nga agsiddaaw agsipud ta iti Genesis 4 mabasatayo no kasano a ti gura ken imon ni Cain ti nakaigapuan ti panangpapatayna ken kabsatna nga Abel.

7. Gapuna, ania ti nagtutulagan dagiti agkakabsat idi makitada ni Jose a sumungad? _____

8. Ania ti pinanggepda nga aramiden iti bersikulo 20? _____

9. Ania ti parnuayenda nga ibagada a napasamak? _____

Agparparang a dagiti tagtagainep ni Jose ket nalabesen. Adu unayen ti nasagrapda. Napagnunumoanda nga ipakita kenkuana no ania ti maaramid iti managtagtagainep.

10. Siasino ti kabsatna a nangpadas a nangisalakan kenkuana? _____

Ania ti naadaltayo maipapan kenkuana iti Genesis 29:32? _____

11. Ania iti indiaya ni Ruben nga aramidenda laengen ken Jose? _____

12. Ania iti pinanggepna nga aramiden? _____

13. Kadagiti bersikulo 23-24 dagiti agkakabsat inaramidda ti planoda. Rinay-abda ti atiddog a pagan-anayna nga adda manggasna a suotna ket intapuakda isuna iti bubon nga awan danumna.
 14. Idi mangmangan dagiti agkakabsat adda bunggoy dagiti Ismaelita a sumungad. Siasino dagiti Ismaelita (Genesis 16:11)? _____
-

Paset 3

PAKAUNA: Dagiti Ismaelita ket naggapuda idiy Galaad. Sapulen iti mapa ti Galaad. Masarakan daytoy iti dayaen ti karayan Jordan. Ti makin-amianan a pasetna danunenna ti baybay ti Galilia ken ti makin-abagatan a paset nga agpababa iti amianan a mordong ti Natay a Baybay.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 37:24-36.

PANAGSANAY:

1. Ti bunggoy ket naggapu idiy Galaad nga agturong idiy Egipto. Ania dagiti kargada?

2. Ania ti insingasing ni Juda kadagiti kakabsatna iti bersikulo 26-27? _____
3. Ania ti insungbat dagiti agkakabsat? _____

PANURSO: Iti daytoy a gundaway masapolitayo a sublian ti sumagmamano a balikas tapno mapabaro ti lagiptayo:

- Ismaelita: dagiti kaputotan ni Abraham ken anakna nga Ismael (Genesis 16:16)
- Midianita: dagiti kaputotan ni Abraham ken asawana a Keturah (Genesis 25:1-4)
- Midian: ti paset ti adayo nga abagatan ken ti abagatan a dayaen ti sikegan ti Natay a Baybay, abagatan ti Edom. Ti bunggoy dagiti Ismaelita maipagarup a nagtaud ti paset ti Midian, nagdaliasatda a nagturong iti Galaad iti amianan ket bimmalasiwda iti Canaan a nakakitaan kadakuada dagiti agkakabsat a mapan iti asideg ti ili Dotan.

Paki-tandaanan: dagitoy a balikas ket saan a masapul iti panagadal tayo ngem ti panangammo kadagitoy ket makatulong tapno ti Bilia ket nalaklakatayo a maawatan. Nalabit ad-adalem ti paset ti daan weno ugma a lubong ken ti sursuro a saanmo pay a naadal iti napalabas.

Itultuloymo!

4. Idi makaasideg dagiti agtagtagilako a Midianita, ania ti inaramid dagiti agkakabsat?

Dagitoy agtagtagilako inalada ket inkuyogda ni Jose kadakuada.

5. Iti laksid ti amin, siasino ti di nakaammo ken nakaimatang kadagitoy a paspasamak?

Saan a natungpal ti panangisalakan ni Ruben. Awan ni Jose iti uneg ti bubon. Awanen ni Jose! Dina ammo no ania ti aramidenna. Ania ti kinunana (bersikulo30) _____

6. Itan, ti dakkell a panangkalubda. Iti bersikulo 31 ania ti inaramid dagiti agkakabsat?

Ania ti ibagada ken amada iti bersikulo32? _____

Paset 4:

PANURSURO: Saan daytoy ti umana nga adda panangkalub iti pakasaritaan. Malagip no ania ti umana. Napasamak daytoy sadiay harden a masarakan iti Genesis 3:7. No adda naaramid tayo a biddut, ti umana nga aramid tayo ket ti panangkalub wenno panangilemmeng. Ni Adan ken Eba namagsasaipda ti bulong ti kayo nga igos a pinangabbongda iti bagbagida. Awanen ti mabalin dagiti agkakabsat a mangbaliw iti inaramida. Ti planoda a mangpatay ken Jose nagsubli kadakuada. Nagbalinda a balud iti pinanggepda a dakes. Innalada ti pagan-anay ti linaisda ket impasagepsepda iti dara ti kalding ket inparangda ken amada. Ti amada inawatna ti namarkaan iti dara a pagan-anay nga inaramidna para iti ad-adda nga inayatna nga ita ket patienna a maysan a bangkay.

PANAGPAMPANUNOT: Ania ti rikna no pinanggepmo a papatayen ti mismo a kabsatmo?

Tapno mamapatayka, saan aya a nagadu dagiti dakes a mabalin a mapasamak? Dagiti kakabsat ni Jose kasta unay ngatan ti gura ken imonda iti uneg ti sangapulo ket pIto a panagbiag ni Jose. Ti basol no mapaadda ken dumakkel iti biag ti tao a saan a matubngar wenno mapasardeng ket agtungpal ken patay.

1. Panunoten no ania ti kuna ni San Pablo iti Galatia 5:19-21. Ania dagiti aramid ti kababalintayo a managbasol nga inlista ni Pablo? _____
2. Ania ti ballaag ni Pablo maipanggep kadaitoy nga aramid? _____
3. Proverbio 16:25 ibagana kadatayo a ti ipagaruptayo a nalinteg a dalan mabalin nga agturong ken _____
4. Iti Roma 8:10-14 sagudayenna maipapan ken Cristo agnaed kenka ken ti rebbengentayo. Ti bersikulo 13 kunana a no agbiagkayo kas pagayatan ti kinataoyo, ania ti mapasamak? _____
5. Ngem no iwaksiyo dagiti dakes nga aramidyo babaen iti tulong ti Spiritu.... ket _____

PANANGIKABESA: Nabileg ti Roma 8:10-14.

1. Basaen manen a naannad dagitoy a bersikulo ken padasem nga awaten ti ayat ti Dios para kenka. Ti Dios kayatna unay nga ipaay ti nabuslon a biagna a maipaay kenka.
2. Isuratmo kadagiti bersikulo 13 ken 14 iti maysa a bassit a papel.
3. Bayat iti panangikabesam kadagitoy a bersikulo iti daytoy a lawas saludsodem ti bagim dagitoy sumaganad a saludsod kas panangipakat:
 - a. Ania dagiti paset iti biagko nga agbibigak segun ti kababalin wenno pagayatan ti kinataok (Galatia 5:19-21)?
 - b. Aniada dagiti paset ti biagko nga ammok a ti Dios ket isu ti mangidaldalan ken mamagbael kaniak nga agbiag a kas maiyannatop ti pagayatan ti Espirtu ti Dios (Galatia 5:22, 23)?
4. Isuratmo dagiti sungbatmo iti likudan ti bassit a papel. Kanayon nga itugot ti papel para iti panangikabesam kadagiti bersikulo ken tapno adda pangisuratam kadagiti napapateg a naadalmo iti daytoy a lawas.

Paset 5

TI PANANGIPAKATMO:

1. Siasino kadagiti agkakabsat iti kapadpadam ti kababalin? Ruben, Juda wenno maysa kadagiti dadduma? Wenno kasla ka maysa kadagiti kakabsat a dagus nga umananamong (bersikulo27)? Apay? Apay a saan? _____

Wenno nakasaganaka ngata a tumakder a saan nga umanamong ti plano ti grupo agsipud ta ammom nga isu ti pudno ken rumbeng a maaramid? Apay a kunam a ti saan nga umanamong ket isu ti rumbeng? _____

Wenno maysaka ketdi koma kadagiti mangidaulo? Ania ngata ti nagbalin a planom tapno laeng maawan ti ub-ubing a kabsatmo? _____

Wenno nagbalinka ngata a kadwa ken nangisakit ken Jose? Iti baet ti gura ken imonmo, ania koma ti naibagam kadagiti kakabsat mo? _____

2. Ni Ruben ti inauna ngarud isu agrebbeng wenno agsungbat iti ub-ubing a kabsatna. Napadasam kadin iti naikkan iti pagrebbengan ket kalpasanna pinaaymo ti bagim ken iti tunggal maysa? Ania ngata iti karirikhana? _____

3. Makitam kadi ti bagim ken Juda? Ni Juda kayatna a maawan ni Jose ngem saan na kayat a mapapatay isuna. Kinunana kadagiti kakabsatna nga awan ti maganabda no papatayenda ti kabsatda ken ilemmengda ti pannakapapatayna. Kabaalam ngata ti tumakder ken saan nga umanamong iti plano dagiti nakaro ti gurada a kakabsat? Ania ngata dagiti sumagmamano a kapanunotam a mabalinmo nga aramiden? _____

4. Ania a kita ti kababalin ti kasapulan tapno malapdan ti kababalin a managbasol a maipakita babaen iti nakarao nga imon ken itan daytoy nga imon panggepen na payen ti mamapatay? _____

5. Kaano kadi dagiti gundaway iti biagko a ti imon ti nangituray iti riknak a nasaysayaat koma no iti inaramidko ket naayat a panangparegta ken panangtarabay kadagiti sabsabali ken panangkita iti pagimbaganda ngem ketdi dagiti makapasugat a sarsarita, dagiti makadadael a balikas, panangdadael ti pudno babaen iti panagulbod ti inaramid ko ket inpalubosko pay iti panunotko a nagtalinaed ti gura ken dawat nga agsagrap koma iti dakes dagiti sabsabali. _____
-

KARARAG: O Apo, masansan nga addaak a nakapupok kadagiti naimon a panunotko.

Umapalak kadagiti kasasaad dagiti dadduma, kadagiti ayat ti sabsabali, kadagiti panaggagayyem ken langenlangen a makitak kadagiti dadduma. Umapalak kadagiti Kabaelan, sirib ken kinalaing dagiti dadduma a tao. Tartarigagayak nga idayaw ken mabigbignak koma ngem masansan dagiti nakaal-alas a paunot ti adda kaniak. Makitak nga awan dumak kadagiti kakabsat ni Jose.

Pakawanennak Apo Jesus. Diak kabaelan nga aramiden ti mangbalbaliw kadagiti kayatko koma a mabalbaliwan iti biagko. Sika laeng ti pagpannurayak nga agrabaho iti biagko babaen ti Espiritu Satom tapno mabaelak ti agbiag kas anak ni Ama sadi langit. Nangruna a dawatek a tulongannak kadagiti paset ti biagko a _____

Tulongannak ken balbaliwannak Apo. Agyamanak ta winayawayaannak iti basol nga adda a nadagsen a baklayek iti napalabas. Ti wayawaya nga inpaaymo O Apo isu ti mamagbalin kaniak a _____

PANURSURO: Dagiti aramid dagiti agkakabsat adda nagbanaganda. Nakaro unay ti panagladingit ti amada. Dinungdung-awanna ti nabayag ti anakna. Mabigbigna ti pagan-anay ti anakna. Nilasanglasangen ti narungsot nga animal ti anakko kinunkunana iti panunotna. Iti nakaro a leddaangna, rinay-ab ni Jacob ti pagan-anayna sa nagkawes iti nakersang a lupot ket nagladingit iti nabayag a panawen. Napan dagiti amin nga annakna a lallaki ken babbai tapno liwliwaenda, ngem dina kayat ti paliwliwa. Kinunana, “Dung- awak ti anak ko aginga a _____ kenkuana iti tanem (Genesis 37:33-35).

Mabalin adda met dagiti sagabaentayo nga ibunga dagiti biddut a naaramidtayo a maikontra

kadagiti sabsabali. Masapul a lagipentayo a ti Dios napudno ken pulos a dinatayo panawan wenno baybay-an uray pay iti tiempo a nakaro ti rigat tayo. Dagiti naayat nga ima ni Apo Dios arakupennatayo nga agsagaba iti nakaro gapu kadagit basol a naaramidtayo.

Manangallilaw ni Jacob. Napadakkell isuna iti pagtaengan nga adda iti panagulbod. Inallilawna ti kabsatna ken ni amana. Adu a panaen ti inusarna a naglemlemmeng a mabutbuteng ken kabsatna. Inallilaw isuna ni ulitegna babaen iti saanna a panangted iti asawenna a naikari kenkuana. Ita mismo a dagiti annakna ti nangallilaw ken nagulbod kenkuana. Imon, appal, panangallilaw, amin dagitoy ket aramid ti nadakes a diablo. Iti bangir, iti baet dagiti nakaad-adu a biddut a naaramid dagiti kameng daytoy a kaamaan ti Dios kaskasdi nga inaramidna ti pagayatanna babaen kadagitoy a tattao. Iti panagtuloy ti pakasaritaan ni Jose makitatayo a ti Dios ken ti pagayatanna ti nagballigi.

MAIKADDUA A LEKSION

NAADDA TI APO KEN JOSE

GENESIS 39—TI NAGBALLIGI

PAKABUKLAN ITI LEKSION 2

Pakabuklan	17
Pakauna	18
Leksion 2: Genesis 39	
• Ni Jose iti Balay ni Potifar	19
• Nabendisionan ni Potifar Gapu ken Jose	22
• Maipasango ni Jose iti Sulisog	23
• Ti Panagkedked ni Jose iti Basol	25
• Nagsagaba ni Jose Gapu iti Kinalinteg	26

PAKAUNA

Iti Leksion1, naammoantayo a nailako ni Jose babaen kadagiti kakabsatna kadagiti Imaelitas manipud Midian isuda met a nangilako kenkuana kadagiti Egipsio. Ita iti daytoy a leksion naipakaammo kadayo a nagtungpal isuna a kas adipen iti balay ni Potifar. Ammoen maipapan iti trabahona ken ti pagrebbenganna iti sangakabbalayan ni Potifar. Kasano a sinango ni Jose dagiti amin a saan a nasayaat nga inaramid kenkuana dagiti kakabsatna, ti panagdaliasatna a kakuyogna dagiti Midianita, ken ti biagna a kas adipen iti gangannaet a daga? Ken maysa pay, sadino ti ayan ti Dios kadagitoy amin?

Kumarkaro ti kasasaad. Adda iti riribuk iti balay ti Potifar. Kitaen ti sungbat ni Jose kadagiti adu pay a saan a nainkalinteg a pannakaasikaso. Sursuroen kenkuana no kasano a sinangona dagidi a gundaway nga ammom nga ar-aramidem wenna inaramidmo ti umno a banag ngem ti bungana ti panangaramid iti nalinteg ket kasla saan a nainkalinteg. Siputan no ania ti mapasamak iti langenlangen ni Jose iti Dios. Ania ngata ti aramidem maipapan iti saan a nainkalinteg nga aramid. Ania ti mabalina nga adal a maited kenka ni Jose iti panangipakitana iti nadosan nga aramid kadagiti saan a nadosan a paspasamak.

Ken kasla pay ad-adda a dumakdakes dagiti banbanag. O Dios, apay nga impalubosmo ti kasta a nadosan a tao nga agibtur iti saan a nainkalinteg a pannakaasikaso. Nalipatam kadi isuna? Panagrikna kadi ni Jose ket nalipatan isuna? No isuna ti “nagballigi” kasapulan kadi amin dagitoy a panagtutuok?

Siputan ti Dios nga agtrabaho? Agadal Kenkuana ken no kasano a kitaenna ti panagsagaba a kas iti pannakakitam Kenkuana a makipagpagna ken Jose iti tengnga dagitoy a narigat nga al-aldaw.

Paset 1

PAKAUNA: Nalpasen a naammoantayo iti Genesis 37 a ti kinatangsit, panangallilaw, ken uray pay ti panangpanunot iti panangpapatay ti adda a nagwaras iti familia ni Jacob. Ti ama a saan a maliwliwa iti panagladingitna a nabati a mangig-iggem iti bado ti pakaay-ayoanna nga anak a namantsaan iti dara. Inallilawda isuna ket ita mamati a pinapatay iti maysa a narungsot nga animal ni Jose. Adda iti tarigagay dagiti agkakabsat iti napannakkel nga ubing a kabsatda ket ita nakapanunotda iti naranggas a pakasaritaan tapno kalubanda ti dakes nga aramidida. Nupay saanda a pinatay ni Jose babaen iti panangilakoda kenkuana kadagiti Midianita (Ismaelita) a grupo nga agdaldaliasat a dimmalan iti lugar iti panagturongda idia y Egipto, nupay kasta, ti ama a ti ammona ket natayen ti inay-ayatna nga anak.

Ita, ania ti mapasasamak ken Jose? Ibatitayo pay laeng ni Jacob ken dagiti annakna ket mapantayo iti Genesis 39. Imbaga kadayo iti Genesis 37:36, kabayatanna, bayat amin daytoy a panagladingit a mapasasamak iti pagtaengan ni Jacob innala dagiti Midianita (Ismaelita) idia y Egipto ket inlakoda isuna ken Potifar, maysa isuna nga opisial ti Faraon ken pangulo dagiti guardia.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 39:1-6a. Ti bersikulo 1 ket dandani kapada ken naulit ti Genesis 37:36.

PANAGSANAY:

1. Aniada dagiti immun-una a banag a naammoantayo maipapan ken Jose iti bersikulo 2?
 - a. _____
 - b. _____
 - c. _____
2. Ania iti nakaagaw iti imatang ni Potifar agingga ngaa impaayanna iti kinaimbag ni Jose (bersikulo 3)?
 - a. _____

- b. _____
3. Ania ti pagrebbengan nga adda ken Jose kas agserserbi ken Potifar (bersikulo 4)?
- a. _____
- b. _____
4. Dagiti Egipsio ken ti sibubukel a balayna ket naparaburan gapu ken Jose (bersikulo 5). Kadagiti bersikulo 2-5 ugedam iti babana dagiti balikas wenno saan ket markaam iti Bibliam amin a mangdakamat maipapan iti Apo. Ania ti maadaltayo manipud kadagitoy a bersikulo mipapan iti bunga ti bendision ti Dios nga adda kadagiti tattaona ken, kas banagna, ti bendision nga itedna kadagiti dadduma? _____
5. Ibaga kadatayo ti pagpatinggaan ti bersikulo 5 a _____
6. Gapu ta benbendisionan ti Apo ti amin a banag, ania ti nagbanagan dagiti trabaho ni Jose, ti naitalek kenkuana nga aramidenna? _____
7. Ania nagbalin a kakaisuna a pakaseknan ni Potifar (bersikulo 6)? _____

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Dagiti tattao ti Dios ket agbibigiti babaen iti bendision ti Dios. Nupay kasta, saan laeng a bendisionan dagiti tattaona ngem babaen kadakuada a binendisionanna ket kasta met a mabendisionan dagiti sabsabali.

1. Ania ti imbaga ti Dios ken Abram iti Genesis 12:2-3? _____
2. Kinuna ti Dios nga agbalin ni Abram a bendision ken kasta met a bendisionan ti Dios dagiti mangbendision kenkuana...ken amin a tao ditoy daga ket mabendisionan babaen kenkuana. Kitaen no ania ti adda nga ipasimudaagna daytoy iti biagmo:
- a. Siasinoda dagiti tattao nga adda iti aglawlaw iti lugarmo, kas pangarigan, dagiti karruba, katrabaho, gagayyem? Inaganam dagitoy a tattao. _____
- b. Kitaem dagiti wagas no kasano a binendisionan ida ti Dios babaen kenka. Kitaem, kas pangarigan, seguridad ken salaknib, napudno ken pudno, kinatao ken napaypayso. Kasano a tinignay ti Dios dagiti biagda kadagitoy a paset ken

dadduma pay a paset bayat a tigtignayenna dagiti biagda babaen kenka? _____

PANANGIKABESA: Para iti pagimbagantayo ken iti pagimbagan dagiti dadduma napateg unay a salimetmetantayo ti Sao ti Dios a kankanayon iti imatangtayo. Bayat nga itultuloytayo nga adalen ad-adu pay ti maammoantayo maipapan ti kinasiasinona ken no kasano ti kayatna a panangbendision kadatayo ken panangbendisionna kadagiti sabsabali babaen kadatayo. Ti napili nga aramiden nga ikabesa ket Dagiti Salmo 1:1-3.

1. Iti bersikulo 1 aniada dagiti tallo a banag a rumbeng a liklikantayo?
 - a. _____
 - b. _____
 - c. _____
2. Ania ngarud ti imbaga kadatayo ti Salmista nga agbalin a pakaragsakantayo iti bersikulo 2?
 - a. _____
 - b. _____
3. Ken, kamaudiananna, ania ti pannakailadawan a naited iti bersikulo 3? _____

4. Iladawan dagiti tallo. Sadino ti nakaimulaanna? Ania ti kasasaadna? _____

5. Kitaem manen iti maminsan pay, kas nabendisionan a tattao ti Dios, siasinoda dagiti binendisionan Dios gapu kadatayo? Sabali pay a wagas ket isu iti panangdamag iti saludsod a, siasinoda dagiti nangbangon iti umokda iti sirok dagiti ima (k/tayo) ken nakasarakda iti kinatalged ken kamang kadagiti sanga (k/tayo)? _____

Isuratmo dagitoy a bersikulo iti bassit a papel ken pagrag-oam ti gundaway para iti Dios a mangipakita kenka dagiti wagas a nagbalinka a kayo a naimula kadagiti pagay-ayusan dagiti danum, natibker ken sibibiag, kayo a mangipapaay iti linong kadagiti napakapsutan ken

nabannog ken maysa a kayo a mangipaay iti talged ken adayo iti peggad a sangsanga a no sadino a makasarak dagiti dadduma iti inana ken liwliwa. Isuratmo dagiti kapadasam iti likudan ti papelmo ken pagyamanam ti Dios gapu kadagiti gundaway a nagbalinka a dalan iti panangbendisionna kadagiti dadduma.

KARARAG: O Apo, binendisionam ni Potifar ken ti sibubukel a sangakabbalayan babaen ti biag ni Jose. Binendisionam amin a kukuana, amin a banag iti balay ken dagiti talonna. Indanon ni Jose ti managayat nga imatangmo iti biag ni Potifar. Lukatam dagiti matak tapno makitak a benbendisionannak ken babaen ti biagko benbendisionam uray pay dagiti saan a makam-ammo Kenka. Sapay koma ta ti biagko ket mapagbiagan nga addaan iti tarigagay, nga addaan iti nalawag a panggep mangtignay Kenka tapno bendisionam ti biag dagiti dadduma a kas iti kinapudnom a nangbenbendision kaniak. Adda dagiti tattao nga agparang iti panunotko nga isuda dagiti ikarkararak. Maam-ammodaka koma a Sika ti pagtataodan dagiti amin a bendision.

Paset 3

PAKAUNA: Saan a gapu ta adda iti langenlangentayo iti Dios babaen iti pammati ken Jesustayo ket kayatna a sawen a saantayon a mairaman iti dakes iti lubongtayo. Mabalina a lagipem manipud iti adalmo iti Genesis 3 iti *Ti Plano ti Dios, Isu ti Piliientayo*, naranggas ti dangadang ket tarigagayan ti diablo ti kararuatayo. Dagiti umuna nga innem a bersikulo ti Genesis 39 ket ibagbagana kadayo ti naimbag a damag dagiti bendision ti Dios iti biag ni Jose ken ita simmangbay ti pannakasuo ti pammatina. Ken, nagtalinaed ti saludsod: Dagiti kadi bendision ket isuda laeng dagiti banag a naimbag ken marikna a napintas? Kasano a binendisionan ti Dios daytoy a tao ti pammati iti tengnga dagiti naririgat a paspasamak? Dagiti kadi kakasta paspasamak ket idanonda dagiti bendision ti Dios?

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 39:6b-23.

PANAGSANAY:

1. Kasano a nailadawan ni Jose iti bersikulo 6b? _____
2. Aniaya dagiti simmaruno a balbalikas iti bersikulo 7? Ania a sulisog iti impakat ti asawa ni Potifar? _____
Nadlaw ti asawa ni Potifar ti akinruar a langa ni Jose ket nagbalin isuna a mannulisog.
3. Bersikulo 8: Pinagkedkedan ni Jose isuna. Isurat ti sungbatna. Siaannad a kitaen no ania ti imbagana: _____

Siasino ti sumungsungbatanna? _____
Intalek ti apona ken Jose ti sibubukel a sangakabbalayanna isu't gapuna nga awan iti pakadananganna maipapan iti aniaman a banag iti uneg ti balayna. Ni Jose ti maikadua iti turay. Awan a pulos ti inlemmeng ti apona kenkuana, malaksid laeng ti asawana. Kalpasanna dinamagna ti saludsod: _____

4. Ni Jose ket maysa a nasalun-at nga agtutubo. Inibturanna dagiti pareho a sulisog a kas kadagiti dadduma a lallaki. Ammo daytoy ti asawa ni Potifar ket innaldaw-aldaw nga ar-aramidenna ti isu met laeng nga awis. Ania ngata ti ibagbaga ti Biblia maipapan ken Jose iti bersikulo 10? _____
5. Ania ti ibagbaga kadaytoy daytoy a parang maipapan iti asawa ni Potifar? _____

UTOBEN A NALAING: Ipaayantayo ti kanito a mangkita iti sabali a paset ti Kasuratan a nangdakamat iti pareho a banag. Insurat ni Ari Solomon ti libro Dagiti Proverbio para iti anakna. Iti Dagiti Proverbio 6 ken 7 balballaagan ni Ari Solomon ti anakna a maibusor kadagiti mannakikamalala. Mabalina a basaem ti sibubukel a pasetna ngem para iti panagadaltayo kitaentayo ti kinasirib nga imbingayna iti anakna tapno salaknibanna isuna manipud kadagiti kakasta a kasasaad, manipud kadagiti kasta a pannakisango kadagiti mannakikamalala a babbai ken dagiti balangkantis. Basaen a siaannad ti Dagiti Provebio 6:20-35. Tandaanan ti kasasaad a nakasarakan ni Jose ti bagina.

1. Ania ngata ti ibagbaga ni Solomon iti anakna nga isu ti panggep iti bilin ken panursuro dagiti nagannakna? _____

2. Iti bersikulo 24 siasino iti ibagbaga dagitoy a panursuro a pakasalakniban iti anakna?

3. Bersikulo 26: Ania ti ibagbaga ni Solomon maipapan iti balangkantis ken mannakikamalala a babai? _____

4. Dagiti bersikulo 29-35: Ania dagiti sumagmano a bunga ti maysa a tao a nakikaidda iti asawa ti sabali a lalaki? _____

Patas unay ni Ari Solomon iti anakna. Dagiti balikasna ti kinapudno ket panursuro met kadatayo met. Mapatibkertayo a mangigalot kadagiti pusotayo iti agnanayon ta idalannatayo, bantayannatayo, ken agsao kadatayo.

Paset 4

PANAGSANAY: Agsubli iti Genesis 39:11

1. Ania ti napasamak iti maysa nga aldaw a napan nagtrabaho ni Jose? _____

Kaipapananna a bilbilinenna ni Jose a makikaidda kenkuana. Timmaray nga immadayo ni Jose iti asawa ni Potifar ngem iti kasta nga inaramidna nabatina ti _____
(bersikulo 12) a daytoy met iti inaramat ti babai a nangaramid iti bukodna a pakasaritaan. Nagulbod ti babai. Ti kinaderrep ti babai ken ti pungtotna para ken Jose gapu ta pinagkedkedan ken intarayan isuna ni Jose ti makaigapu tapno nangaramid isuna iti pakasaritaan a mangipaay iti dakkal pakaisagmakan ken Jose. Ania ti pakasaritaan ti babai kadagiti bersikulo 13-18? _____

2. Iti bersikulo 19 ania ti imbaga ti babai ken Potifar idi nakasangpet iti balayna? _____

Kasano ti inaramid ni Jose? _____

Nakellaatka kadi (Dagiti Proverbio 6:34)? _____

3. Ania ti inaramid ni Potifar ken Jose (bersikulo 20)? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Kadagiti umuna a bersikulo ti Genesis 39 naammoantayo nga anian a natakneng nga agtutubo ni Jose. Nataer isuna, mapangnamnamaan, napudno, ken mapagtalkan. Pinagkedkedanna pay ti makikaidda iti asawa ti apona iti laksid no kasano ti kapintasna koma iti agpaituray iti pannulisog ti babai. Ita naibilang a kas maysa a kriminal. Naipalladaw isuna iti pagbaludan babaen iti mismo met laeng a tao nga awan duadua a nagtalek kenkuana, ti tao nga isu ti nakabigbig ken Jose a kas nabendisionan babaen iti Apo. Pinatina ti panagulbod ti asawana. Ti nakaibaludanna ket isu ti lugar a no sadino a nakaipanan dagiti balud ti ari, pudno a saan a nasayaat a lugar.

Apay a ni Jose? Naimbag unay isuna nga agtutubo, apay nga isuna? Ita, sadino ti ayan ti Dios? Adda kadi laeng ti Dios idi nakaruar isuna ken dandani, agnaed iti pagtaengan ti apona ken makipulapol kadagiti babaknang ken mabigbigbig a tattao? Apay nga impalubosna a mapasamak ti kasta a nakabutbuteng a banag iti kasta a nagimbag a tao? Mabalina a mapanunotmo a no daytoy ti wagas ti Dios nga agrabaho ket adda iti sumagmamano nga napateg a banag a saludsodek Kenkuana.

Panunotem a sika ni Jose. Sika ita ti adda iti nasipngget a rukib a kaduam dagiti ared-ed ti kagimongan, a kaduam dagiti balud ti ari. Ania dagiti saludsod a sumrek iti panunotmo? Umawagka kadi iti daytoy a Diosmo? Agingga ita, ti biag a nangipanan kenka dagiti kakabsatmo ket saan met unay a dakes, ngem daytoy ita! _____

UTOBEN A NALAING: Kasurontayo ti saan a nainkalinteg a panangibilang. Kaguratayo dagiti tattao a saan a nasayaat ti panangibilangda kadatayo. Iti 1 Peter 2:21-25 naayabantayo iti nangatangato nga ayab. Kitaen a nalaing kadagitoy a bersikulo iti panangaramat ni Pedro a pangkitaan ken Jesus Isu a pagtuladan ken surotentayo.

1. Kinuna ni Pedro a naayabantayo nga agbalin a kas ken Cristo. Isuna ti _____ ken inikkannatayo iti _____ tapno mabalinantayo a _____ dagiti tuggotna (bersikulo 21).
2. Kalpasanna binulod ni Pedro ti balikas ti Isaias 53:9. Awan ti basol ni Jesus (bersikulo 22). Ania ti naibaga kadatayo nga inaramidna idi ibatoda Kenkuana dagiti pananglaisda ken idi agsagsagaba Isuna? _____

3. Itultuloy a maibagbaga iti bersikulo 23 nga _____ Ania ti kayatna a saoen dayta? Ar-aramiden ni Jesus ti pagayatan ti Amana. Ngarud, ni Jesus, ket intalekna ti bagina iti Ama Isu nga ammona a nalinteg ken mapagtalkan iti panangukomna.
4. Siaayat ni Jesus a nangawit dagiti basoltayo iti bagina iti krus tapno (bersikulo 24) _____ iti _____ ken _____ para iti _____. Sika ken siak ket naagasan gapu iti inaramidna para kadatayo. Sinimpana ti nadadael a langenlangentayo iti Ama. Napukawen daytoy para kadagiti mamati a ti inaramid ni Jesus ket naaramid a para kadakuada. Maiyarigtayo kadagiti _____ a naiyaw-awan ngem itan naisubli iti _____ ken _____ iti kararuatayo (bersikulo 25).

Paset 5

PANAGSANAY: Agsubli iti Genesis 39 nakitatayo a naggibus ti kapitulo a ni Jose ket adda iti pagbaludan.

1. Iti maminsan pay, iti bersikulo 21 dandani nabasatayo ti agpapada a lima a balikas ti bersikulo 2. Ania ngata ti ibagbaga daytoy a bersikulo? _____

2. Itultuloy nga ibagbaga kadatayo ti bersikulo no kasano nga impakita ti Dios ti kaaddana bayat nga adda iti pagbaludan ni Jose. _____
 3. Iti bersikulo 23 nakitatayo manen a ti kababalin ni Jose ket nabigbig ti kapitan dagiti guardia. Ania a pagrebbengan ti intedna ken Jose? _____

 4. Nabang-aran la ketdi ti kapitan ti guardia iti kaadda ni Jose iti babaen iti panagaywanna. Ibagbaga kadatayo ti bersikulo 23 a ti kapitan ti guardia ket _____

- Ammona nga adda ti Apo ken Jose ken impaayanna iti balligi iti aniaman nga aramidenna.
5. Isurat dagiti nagpadaan iti paliw iti napaliw ni Potifar ken iti napaliw ti kapitan dagiti guardia (bersikulo 23). _____

PAGPAMPANUNOTAN: Awan iti maramidantayo no di nga agsiddaaw no ania ti inaramid ni Jose tapno maalana ti imatang ti kapitan ti guardia. Kas maysa a balud ania ngata ti mabalin nga inaramidna a nasken a madlaw. Nagbalin a biktima isuna iti kinaulbod ken saan a nainkalinteg a pannakaasikaso. Impaibalud isuna ti dati nga apona, ti tao a nakaro iti pungtotna. Awan iti pamalpalatpatanna no kasano iti kabayagna dita a lugar, mabalin a ti sibubukel a biagna, Ken saantayo a liplipatan a gangannaet isuna, gangannaet iti baniaga a daga. Dagiti kababalin ken kaugalian dagiti Egipsio ket dakkell iti pakaidumaanna no idilig iti panagaywan kadagiti karnero ni tatangna ken agbibig a kas tribo nga agakar-akar para iti pagbiagan. Maibilang ti Egipto nga immun-una a kagimongan, nabaknang, ken kagimongan dagiti masirib. Ti Faraon ti agturay iti Egipto, adayo a maidilig iti amana isu a kadekketna unay ken uray pay a nakaparaburanna.

No kadduam isuna a nakabalud, ania ngata ti mapanunotmo a paliwen maipapan kenkuana a pakagappuan iti panangiladawam kenkuana a kas naimbag? Ania ti mapanunotmo a kapadasam a mangiduron kenka a mangibaga nga adda kenkuana ti Dios? _____

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI:

1. Lukatan iti 1 Pedro 3:9. Ni Jose ket maysa a pagtuladan a para kadatayo. Nalawag, a maysa isuna a nadosan a tao a nakaagaw iti mata ti kaadduan. Nangnangruna a nadlawtayo a natiliw ti mata dagiti addaan iti turay a nangatngato ngem isuna. Ti bersikulo 9 kasla daytoy ti wagas a pinadas ni Jose a pagbiagan nanipud dagiti al-aldaw idi nga inlako isuna dagiti kakabsatna ket naipan idia Egipto a naikuyog kadagiti agtagtagilako. Isuratmo daytoy a bersikulo: _____

2. Nakita ni Jose ti biagna a kas biag a mangbendision kadagiti biag dagiti dadduma. Ti panangasikasona kadagiti sabsabali ket saan nga agpannuray no kasano a naasikaso isuna. Sinurotna ti inaramid ni Jesus ken intalekna ti bagina Kenkuana isu a mangukom a sililinteg (1 Pedro 2:23). Kasano ngata a karitennaka dagitoy a bersikulo ken daytoy pakasaritaan ni Jose? _____

3. Kasano ngata a ti kababalinmo, dagiti piliem a balikas, ken dagiti nanakman nga aramidmo a makaited iti pakaidumaan iti biag dagiti sabsabali? _____

4. Ania ngata a karit ti maiparang para kenka bayat nga ibilbilangmo ti bagim a kas naparaburan babaen iti Dios tapno iti kasta ket agbalinka a bendision kadagiti sabsabali? _____

KARARAG: Kayatko ti agbalin a kas ken Jose, Apo. Kayatko ti mangaramid iti pakaidumaan iti biag dagiti sabsabali. Kayatko a punnuen ti lubongko babaen iti ayatmo tapno ti kinaimbagmo ket agbalin a wagas a mangawis kadagiti sabsabali nga umay kenka. Iton narigat dagiti tiempo, iyadayonak manipud kadagiti pakadismayaan ken pakasakitan. Tulongannak a nalaing nga agsao kadagiti addaan turay a nangatngato ngem siak ken aramatennak a dalan iti pannakaidanon ti ayatmo kadakuada. _____

MAIKATLO A LEKSION

KUKUA TI DIOS DAGITI PANNAKAIPATARUS

GENESIS 40-41 - TI AGIPATPATARUS

PAKABUKLAN ITI LEKSION 3

Pakabuklan	29
Pakauna	30
Leksion 3: Genesis 40--41	
• Dagiti Tagtagainep dagiti Dadduma	31
• Ilawlawag ni Jose dagiti Tagtagainepda	32
• Dagiti Tagtagainep ti Faraon ken ti Pannakailawlawagda	34
• Ti Kangrunaan a Plano ni Jose Para iti Egipto	35
• Balbaliwan a Buklen ni Jose ti Daga ti Egipto	37

PAKAUNA

Adu a rigat ti inibturan ni Jose; nupay no kasta, kabayatan amin dagitoy a tawen nagtalinaed a napudno ti Apo kenkuana. Ita adda maysa a naisalsalumina a banag iti napasamak. Ammoen no ania ti nabukbukel bayat nga adda isuna iti pagbaludan ken siputan no kasano nga inusar isuna ti Dios a mangsalimetmet kadagiti tattao ken ti daga ti Egipto.

Agsiddaawtayo no kasapulan amin dagitoy a banbanag a napasamak iti biag ni Jose. Saan kadi a kabaelan ti Dios nga ikkaten ti Dios dagiti panagsagaba ken saem manipud kenkuana? Apay ngarud a saanna nga inaramid? Agalibtak ken siputam ti sungbat ni Jose kadagitoy a pannubok. Paliiwem ti kababalin ni Jose kabayatan iti tunggal kasasaad. Paliiwem ti kababalinna a naiturong iti guardia isu nga addaan iti turay kenkuana. Kitaem no kasano iti panangibilanganna kadagiti padana a balud? Kitaem iti kababalinna a maiturong iti pagrebbengan a naited kenkuana, ti pagrebbengan a naipaima kenkuana manipud iti mismo a Faraon.

Ti Genesis 40-41 ket saannatayo nga idanon iti pagpatinggaan ti pakasaritaan. Bayat iti panagtuloy mo ikkam iti gundaway a mangsubli a mangadal amin a naglabas iti biag ni Jose kabayatan dagitoy a tawen ken siaannad a mangipaay iti panangpaneknek iti agnanayon a kinamatalekna kenkuana.

Paset 1

PAKAUNA: Ingibustayo ti Leksion 2 a naibalud ni Jose nga iti saan a nainkalinteg a wagas gapu kadagiti kinaulbod ti asawa ni Potifar. Adda kenkuana ti takem ti dayaw ken naitalek kenkuana amin a banag a kukua ti apona. Nagkedked isuna iti paulit-ulit a pannakasulisog tapno makaaramid iti pannakiabig iti asawa ti apona ket timmaray nga immadayo kenkuana. Nagulbod isuna. Pinati ti asawana dagiti panagulbodna ket ita nasarakan ni Jose ti bagina iti uneg ti pagbaludan nga awan iti pamalpalatpatan no mawayawayaan pay isuna.

Iti laksid iti saan a nainkalinteg a panangibilang ken Jose, naamoantayo a nagtalinaed a napudno ti Dios kenkuana. Ibagbaga kadayo ti Biblia nga uray pay iti kaaddana iti pagbaludan adda kenkuana ti Apo. Nagipakita iti kinaimbag ken Jose ken pinaraburanna daytoy babaen iti pangulo dagiti guardia isu a nangikabil ken Jose nga agaywan kadagiti balud. Isuna iti akin pagrebbengan para kadagiti amin a mapasamak dita. Ammo ti pangulo dagiti guardia nga adda ken Jose ti amin a banag nga aramiden ni Jose ket naballigi.

Ngem ania ti pagdumaan ti naikkan ti pagrebbengan ken ti naballigi no adda met isuna iti pagbaludan? No adda kenkuana ti Dios, saanna kadi a kabaelan nga iruar ni Jose dita? Awan ti maaramidan ti maysa no di agsiddaaw no ania ngata ti kababalin ti maysa no isuna ti sangbayan ti kastoy met laeng a pasamak. Isu a saludsodentayo: Isalakannatayo kadi ti Dios *manipud kadagiti* pagtengtayo wenno *simrek* kadi Isuna kadagiti pagtengtayo?

ARAMIDEN: Nagsubli ti pakasaritaan iti Genesis 40 ken 41. Gapu iti bilang dagiti nabatbati pay nga usaren a rumbeng a sakupen iti daytoy a paset a saantayo a kabaelan nga adalen amin a mabasa iti nasayaat a panangadal. Dagiti saludsod kadagiti panagsanay ket tulongannaka nga agtignay iti dagup dagitoy a kapitulo. Maguyugoykayo nga agbasa, agadal, ken agtultuloy nga agilista kadagiti saludsod iti kuwadernom para iti napapaot a panagadalmo. Rugian babaen iti panangbasam ti Genesis 40.

PANAGSANAY: Daytoy a kapitulo ket maipapan iti dua nga opisiales nga agtatrabaho para iti ari ket ita addada iti pagbaludan.

1. Siasinnoda dagitoy a tattao ken ania ti inaramidda? _____

2. Sadino ti nagtungpalanda? _____
Siasino iti nangitalkan kadakuada ti pangulo dagiti guardia? _____
3. Ania iti napasamak segun iti bersikulo 5? _____

4. (Dagiti bersikulo 6-8) Ania ti nadlaw ni Jose iti sumaruno nga aldaw? _____
Ania ti sinaludsodna kadakuada? _____
Ania ti insungbatda? _____
5. Mamati ni Jose a ti pannakailawlawag dagiti tagtagainep ket kukua ti Dios. Ania ti imbagana kadakuada (bersikulo 8)? _____
6. Bersikulo 9-11: Ania ti tagtagainep ti para-iyawat iti kopa? _____

7. Ania ti panangilawlawag ni Jose iti bersikulo 12-14? _____

8. Ania ti kiniddaw ni Jose iti para-iyawat iti kopa nga aramidenna kenkuana iti bersikulo 14? _____

9. Ania pay ti ti imbaga ni Jose kenkuana iti bersikulo 15? _____

10. Bersikulo 16-17: Ania ti tagtagainep ti pangulo dagiti panadero? _____

11. Ania ti panangilawlawag ni Jose iti bersikulo 18-19? _____

12. Ania ti pasken iti bersikulo 20? _____
Ania iti napasamak iti para-iyawat iti kopa iti bersikulo 21? _____
Iti pangulo dagiti panadero? _____

13. Napasamak amin a banag a kas iti imbaga ni Jose kadakuada iti panangipalawagna kadagiti tagtagainepda. Ania ti maysa a parikut iti bersikulo 23? _____
-

Paset 2

PAKAUNA: Iti maminsan pay kasla saan manen a patas iti pannakaibilang ni Jose. Ti para-iyawat ti kopa ket napalalo iti ragsakna maipapan kadagiti amin a napasamak kadagiti tallo a napalabas nga aldaw isu a naminpinsan a nalipatanna iti maipapan ken Jose ken ti dawatna laglagipenna iti sangoanan ti Faraon. Ti maysa ket dandani addaan iti rikna a nalipatanna nga imbaga iti “agyamanak kenka” ken nagkamtud a nanglagip ti maysa a tao a nangted kenkuana iti naimbag a damag iti tiempo a nariknana ti nakaro a liday ken kinaawan namnama. Daytoy kadi ti kanito tapno kitaen iti manglagip iti maysa a tao nga iti naminsan idi nariknam iti nakaro a ladingit ken ti kinaawan namnama ket pinapigsanaka wenno impaayannaka iti naimbag a damag?

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 41:1-40.

PANAGSANAY: Nakisao manen ti Dios kadagiti tattao babaen kadagiti tagtagainep. Nakitatayo daytoy idi adda dua a tagtagainep ni Jose nga imbagana iti pamiliana iti Genesis 37. Ita iti kapitulo 40 ti pangulo ti para-iyawat iti kopa ken pangulo ti panadero ket adda iti tagtagainep ti tunggal maysa. Ita, dua a tawen ti napalabas, nagtultuloy ti tagtagainep. Adda iti ig-iggaman a napateg a kaipapanan dagiti tagtagainep para kadagiti tattao nga agbibiang iti daytoy nga oras iti daytoy a paset ti lubong. No dagiti tagtagainep ket nasayaat ti pannakailawlawagda, mapapati nga ipakaammoda ti kinapudno maipapan iti masakbayan ti nagtagtagainep. Iti panagtuloytayo kadagitoy a bersikulo, ikabilyo iti panunoty a kaaddoan nga akin-daya a kaugalian ket naisilpo iti panawen ken dagiti mula iti nadiosan nga ibaballaet. Ti pannakailawlawag para iti bisin ket saanto a pulos a maipapan iti daytoy nakaisigudan a lubong ngem ketdi kankanayon a maysa a banag a maipapan iti/kadagiti (d) Dios a maysa a banag nga aramidenna kadagiti tattao.

1. Bersikulo 1-4: Siasino ti adda iti tagtagainepna itatta? _____
Ania ti tagtagainepna? _____
-

2. Nakaturug manen ti Faraon ken adda manen sabali a tagtagainepna. Ania daytoy tagtagainepna? _____

3. Ania ti inaramid ni Faraon iti bersikulo 8? _____
 Ania ti banag iti panagsapsapulna para iti pannakailawlawag? _____

PANURSURO: Kamaudiananna! Nalagip ti para-iyawat ti kopa no ania ti napasamak kenkuana iti pagbaludan sakbay ti pannakawayawayana. Imbagana iti Faraon maipapan iti agtutubo a Hebreo a kadduana a naibalud, adipen ti kapitan dagiti guardia. Pinasukon ti Faraon ni Jose ken maidatag kenkuana. Nairuar isuna iti pagbaludan, napukisan, mabalin a napadigos, naikkan iti pagsukatan a kawes, ken ita agtaktakder iti sangoanan iti ari.

PANAGSANAY: Rugian iti Genesis 41:15.

1. Ania ti kayatna manipud ken Jose? _____
2. Ania ti insungbat ni Jose (bersikulo 16)? _____
3. Bersikulo 17-24: Imbaga ni Faraon ti tagtagainepna ken Jose. Ania ti naudi a banag nga imbagana iti bersikulo 24? _____
4. Bersikulo 25: Nangted ti dua a kapampanunotan sakbay nga inlawlawagna ti tagtagainep ti Faraon.
 - a. _____
 - b. _____
5. Bersikulo 26-27: Ania ti pannakaipatarus ti tagtagainepna? Ania ti umadani nga aramiden ti Dios? _____

6. Kalpasanna imbaga ni Jose ti kaipapanan ti tagtagainep ni Faraon iti bukodna a balikas. Ania ti imbagana a kayat nga ipakaammo ti Dios iti Faraon? _____

Paset 3

PANURSURO: Kadagitoy sumarsaruno a bersikulo innikkan ni Jose ti Faraon iti sumagmamano iti nalawag nga annuroten.

1. Impakita ni Jose ti plano iti ari (bersikulo 33-36):
 - a. Ania dagiti kababalin ti tao a rumbeng a sapsapulen ti Faraon nga ikabilna a katalek? _____
 - b. Siasino pay dagiti dadduma a dutokan ni Faraon ken ania dagiti pagrebbenganda (dagiti bersikulo 34-36)? _____

2. Kasano ti isusungbat ti Faraon ken dagiti ofisialesna iti plano ni Jose? _____

3. Ania ti pakaseknan iti bersikulo 38? _____
4. Bersikulo 39: Ania ti pangngeddeng ti Faraon? _____
5. Ania dagiti kalidad ti kababalin ni Jose ti nakita ken nabigbig ni Faraon? _____

6. Ania ngata ti pagrebbengan ni Jose? _____
7. Siasino dagiti paiturayan kenkuana? _____
8. Siasino ti pagpaiturayan ni Jose? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Ni Jose, daytoy agtutubo a gangannaet a naipan idia Egipto ken nailako a kas tagabu, ita maikadua-a-kangatoan iti amin iti Egipto. Tunggal maysa ket nabilin a paiturayan kenkuana malaksid ti mismo a Faraon.

1. Ita, ania ti makunam? Amin kadi a naglasatanna kadagitoy nga adu a tawen ket maikari iti takem nga inted kenkuana ti Faraon? Iti nalawag a panna, ti kadi bendision ket pudno a maikari iti panagsagaba? _____
2. Ania iti parikut iti panangdamag iti dayta a saludsod? _____

Siguro saan a narigat a lasinen daytoy para kenka ken Jose. Siguro nalabsanka para iti pannakaital-om iti trabaho. Mabalina nga adda iti panunotmo a maikarika iti nangato a ranggo iti

armada ngem nalabsanka. Siguro pampanunotem ti bagim a mas maikari nga umawat iti pannakaital-o iti trabaho ngem ti takem ket naited iti tao nga agkurang iti padas ken paglaingan. Mabalín nga inabusodaka dagiti dadduma a kas iti inaramidda ken Jose dagiti kakabsatna. Mabalín nga inawagandaka ti pamiliam a managtagtagainep, maysa a saan unay a napateg. Wenno, mabalín a saanka pay ketdi a maibilang a kas maysa a maikari nga agtalinaed iti uneg ti familia ket inyawatdaka kadagiti kakabagian, wenno inaramiddaka nga agbantay iti sanikua. Mabalín a ti kasasaadmo ket saan unay a nakaro ngem nupay no kasta, pudno. Mabalín a nakaalaka iti nababa a grado iti proyektom wenno sabsabali pay nga aramiden. Wenno, mabalín a saanmo a marikna ti pannakabigbig para iti naimpusoan a panangipateg nga intedmo iti maysa nga agkasapulan. Wenno, mabalín a maysa a gayyem wenno am-ammo ti saan a makalagip kenka iti maysa a tao a makabael a mangpalag-an ti biagmo.

Kalpasan iti panangadal iti daytoy a paset ti biag ni Jose ken iti panangpaliw dagiti sungbatna kadagiti kasasaad iti biagna, awan mabalínantayo no di panunoten ti bukodtayo a sungbat iti kasasaad. Kas agpada nga adipen ken Potifar ken iti pangulo ti guardia naipadpadamag a ti Apo ket adda ken Jose. Ti pamendision ti Apo ket adda kenkuana ket tinulonganna ni Jose nga agballigi ti amin nga aramidenna. Umuna, naikabil isuna nga agaywan iti balay ken taltalon ni Potifar. Sumaruno, ti pangulo dagiti guardia dinutokanna nga agaywan iti pagbaludan ken amin a maar-aramid iti uneg. Ita, naited kenkuana ti pagrebbengan para iti pannakalasad iti sibubukel a daga ti Egipto. Ti agdayamudom ken agreklamo ti kalakaan a pasetna. Ti kadakkelan a karit ket isu ti pananglasin iti ima ti Dios iti parabur kadagiti amin nga aramidentayo. Daytoy ti mangayab kadaytoy iti nangatngato a tukad. Mabalintayo a kunaen, “Tumakderka iti rabaw daytoy!” Iggem daytoy ti kapada met laeng a kapanpanunotan. Naawistayo a tumakder iti rabaw dagiti paspasamaktayo nga agpada a kitaen ken agtalek nga adda ti Dios kadaytoy a mangmangted iti balligi iti amin nga aramidentayo.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Ikkan iti naan-anay a gundaway a mangpampanunot ti bukodmo a biag ti paspasamak.

1. Lagipem dagiti adu a gundaway a nariknam a saandaka makita ken saandaka a napagyamanan. Ania a pasamak ti malagipmo? _____
2. Ania iti ninamnamam? _____

3. Ania ti pudno a napasamak? _____
4. Ania ti inaramidmo iti kasasaad? _____
5. Ania ti mabalin a piliem nga aramidem a naidumduma? Apay? _____

6. Bayat a pampanunotem daytoy a kasasaad iti napalabasma, kasano a makitam iti pannakaipakatna iti biagmo iti agdama? _____
7. Bayat iti panangpampanunotmo, sadino ti pakakitaam iti Dios nga adda kenka iti agdama a pasamak iti biagmo? _____

KARARAG: O Apo, ipudnok a no dadduma ikkak iti nangato a pateg ti bukodko a talento ken kabaenan. Patiek a maikariak iti takem ken turay ken kanayon a patiek a maikariak itan. Ni Jose ket maysa a pagarigan iti kinapakumbaba. Nagserbi a kas adipen da Potifar ken ti pangulo dagiti guardia. Inikkannak iti nadumaduma a gundaway nga agserbi a kas adipen kadagiti amo, agay-aywan, ken dadduma pay a langa ti turay iti biagko met. Nagbibig ni Jose a sipapati nga addaka nga agtratrabaho babaen kenkuana. Lukatam ti pusok tapno mamati nga addaka kaniak met. Sapay koma ta ti balligi nga ited mo kaniak ket agbalin a wagas para kadagiti dadduma a makitadaka kadagiti bibiagda met. _____

Paset 4

PAKAUNA: Pinili ni Faraon ni Jose nga agbalin nga agaywan iti sibubukel a daga ti Egipto. Iti Genesis 41:41-45 ibagana kadayo iti pannakaisaadna iti trabaho. Adda iti kaparehona a seremonia no ti tao ket napili babaen iti gimong tapno agserbi kadakuada. Umuna, ti Pastor ket mapili ken maisaad. Iti dayta met a kanito ti stole (gagangay nga adda iti kolorna a lupot a maikabil iti teltel ti pastor) a mangibagi kadagiti tattao ti opisina ti trabaho ket naited ken dagiti pagrebbengan ket awaten daytoy a tao. Pinili ti Faraon ni Jose nga ita iti pannakaisaadna ket napasamak a no sadino a ti Faraon ket ipakaammona kadagiti tattao ti pinilina ken ti adda a namnamaenna kadagiti tattao.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 41:41-57.

PANAGSANAY:

1. Bersikulo 41: Ania ti imbaga ti Faraon ken Jose? _____
2. Kasano a napadayawan ni Jose a kas maikadua-a-kangatoan?
 - a. _____
 - b. _____
 - c. _____
3. Kamaudiananna, naglugan isuna iti karwahe! Panunotem ti parang. Anian nga aglawlaw! Imbaga ti Faraon nga isuna ti Faraon ken nangaramid iti linteg a masapul a pagtulnogan ni Jose.
4. Inikkanna ni Jose ti baro a nagan. Ania daytoy? _____
5. Innikan pay ti Faraon ni Jose iti asawa. Ania iti naganna? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Iti panagkunayo maikari kadi ni Jose amin kadagitoy? Iti panagkunayo kadi nga amin dagitoy a kinangayed ken kasasaad ket sobra? Kasta kadi? Panunotem ti nagdakkelan a pagrebbengan nga inted kenkuana ti Faraon. Ania kadi ti idandanonna a mensahe kadagiti tattao amin dagitoy a pammadayaw ti Faraon? Ipaayan dagiti tattao iti dalan para ken Jose; masapul nga agkurnoda ken Jose a kas iti ar-aramidenda no ti Faraon ti lumabas iti sangoananda.

No kitkitaentayo ni Jose nga iti sumagmano nga aldaw ket nagtatrabaho iti pagbaludan iti un-unana, awan maaramidantayo no di ti mangbigbig ti kinatan-ok ti Diostayo. Pudno nga Isuna ti nangguyod ken Jose manipud iti rugit ken pitak iti pagbaludan ken inkabilna isuna iti nalawa a lugar.

IKABESA: Iti Salmo 40:1-3 mabalin nga iladladawanna ti kasasaad ni Jose ken mabalin a dagiti balikas ket mabigbigmo dagitoy kabayatan iti panangsangom kadagiti paspasamak iti bukodmo a biag. Ti nagsurat iti Salmo ket saritaenna maipapan iti kinaanus bayat iti panagpukkawna ta ammona a denggen isuna ti Apo. Uray ni Jose, sinangona ti rugit ken pitak ti bubon, ti

panagdalliasat a mapan idiy Egipto a naikuyog iti grupo, ken ti pagbaludan a no sadino a linipatanda isuna. Iti daytoy aldaw a pannakaisaadna ket baro nga aldaw. Inkabil ti Dios iti pusona iti baro a kanta, maysa a kanta a mangbigbigbig nga adu makakita ken agbuteng ket nagtalebda iti Apo. Isuratmo dagitoy a bersikulo iti bassit a papel. Ipalubosmo nga agtrabahoda kenka iti namnama ken panggep. Ipalubosmo a liwliwaendaka ken patalgedandaka ti kaadda ti Apo kenka. Saannaka linipat wenno binaybaybay-an uray pay idi napanunotmo a ti napitak nga abot ket ingawidnaka a kas balud.

Paset 5

PANAGSANAY: Genesis 41:46-57

1. Segun iti bersikulo 46 agtaweni Jose iti 30 idi mangrugi nga agatrabaho ken Faraon. Iladawan dagitoy tawen iti kinawadwad: _____

2. Bersikulo 50: Naipakaammo kadatayo a kabayatan dagiti tawtawen ti kinawadwad da Jose ken Asenath ket naparaburanda iti dua nga annak a lallaki. (Kitaen iti pannakailawlawagna iti baba para iti nayon a kaipapanan). Ti nagan dagiti annakda a lallaki ket:
 - a. _____, a kayatna a saoen _____
 - b. _____, a kayatna a saoen _____
3. Kasano ngata ti maysa a tawen wenno dagiti tawtawen ti kinawadwad a tignayen ti familia nga adayo idi ti kasapulan a taraon? Panunoten ti maipapan iti buribor, ti pakabuklan a pagimbagan, kababalin ken dadduma pay. _____

4. Ania ti pakaidumaan ti maysa a tawen wenno dua a tawen iti kinawadwad iti aramidenna iti biagmo? _____

5. Idi nagpatingga dagiti tawen ti kinawadwad nangrugi dagiti tawen ti nakaro bisin. Ania ti naibaga kadatayo maipapan iti Egipto iti bersikulo 54? _____

PANURSO: Idi mangrugi a marikna dagiti Egipsio ti samay ti bisin, immay dagiti tattao ken Faraon isu met a nangiturong kadakuada a mapanda ken Jose ken binilinna ida nga aramidenda ti aniaman nga ibaga ni Jose kadakuada. Bayat a kumarkaro ti samay ti bisin nalukatan met dagiti kamalig ken nailako dagiti bukel a pagtaraon. Kalpasanna immay ti sangkabassit a panagdillaw... Naibaga kadatayo iti bersikulo 57 a dagiti pagilian iti aglawlaw ket nairaman iti bisin. Ti laeng Egipto ti addaan iti taraon. Kas bungana, dagiti tattao manipud kadagiti amin a pagilian ket napanda idia Egipto tapno gumatangda iti bukel a pagtaraon manipud ken Jose. “Nakaro unay ti bisin iti amin a paset ti lubong.”

PAGPAMPANUNOTAN: OK. Orasnan tapno usarem ti panunotmo. Siasino daytoy nangipan ti bisin idia Egipto? _____

Usaren kadi ti Dios ti panagbisin tapno buklenna ti dadael nga adda iti nagbaetan ti ama ken dagiti annakna? Adda a mabisbisinan ni Jacob ken dagiti annakna idia Canaan ket adda met nga agipadpadawat manipud iti kinawadwad a naidulin idia Egipto. Nalipatanen ni Jose dagiti kakabsatna ken ti sangakabbalayan ni amana (bersikulo 51). Mabigbigna a ti Apo ket isu ti nangaon kenkuana manipud iti panagsagabana ket inaramid a nabunga idia daga ti Egipto, ti daga a mismo a nagsagabaanna.

Iti daytoy a punto ti pakasaritaan ad-addu pay ti maammoantayo iti panagsagaba ni Jose nga inibituranna bayat ti kaaddana idia Egipto. Saan isuna a makapagsao iti pagsasao dagiti Egipsio idi simmangpet. Ganggannaet isuna iti ugali ken kannawidan dagiti tattao. Naibilang isuna a mannakikamalala ket naibalud gapu iti daytoy. Ngem naibaga laeng kadatayo nga adda kenkuana ti Dios. Ita idi maipaayan iti pammadayaw babaen ken Faraon a mismo ken naiyanak kenkuana dagiti annakna nangegtayo ti araraw ti pusona kabayatan dagiti napalpalabas a tawen, ti araraw nga, “Ania ti inaramidko tapno maikariak amin kadagitoy?” Ken, ita kas maikadua-a-kangatoan iti amin a daga, mangegtayo manen ti isu met laeng nga araraw ti pusona ngem addaan iti baro nga aweng, “Ania ti inaramidko tapno maikariak amin kadagitoy?”

Ti parabur ti Dios ket adda ken Jose kabayatan dagitoy a tawtawen. Naiyam-ammo kenkuana iti Dios ti amana isu nga adayo a naidumduma kadagiti didiosen dagiti Egipsio. Daytoy a Dios ket

naasi kenkuana. Pulos a saanna a pinanawan isuna, uray pay idi saan a nasayaat iti pannakatamingna. Inaramat ti Dios dagiti amin a kapadasanna iti biag tapno urmaenna ken buklenna isuna nga agbalin a tao a kas iti pagbalinanna ta iti saanna nga ammo ti Dios ket insaganana ni Jose a maikaykaysa iti amana ket ti sangakabbalayan ti amana.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI:

1. Adda kadi ti saem ti pannakaisina iti mangiyad-adayo kenka manipud kadagiti ay-ayatem iti biag? Adda kadi iti maysa a tao nga umagibas iti panunotmo? _____

2. Adda kadi iti mapanunotmo a wagas a dimmakkelka ken ita kabaelamon a bigbigen nga itan ti orasna para kenka tapno rugiam nga aramiden dagiti wagas iti pannakaikaysa? _____

3. Kasano ngata a panunotem manen dagiti sinagabam iti napalpalabas iti wagas a makatulong kenka a mangkita dagiti napipintas iti masakbayan? _____

4. Kasano a napasamak a nagbaliw ti kasasaadmo nanipud iti nasaem a pannakaisina nga inibturam? _____

KARARAG: Iti bukodmo a balbalikas itag-aymo iti Apo ti araraw ti pusom, “Ania ti inaramidko tapno maikariak amin kadagitoy?” _____

Ken, addaan iti panagyaman iti pusom para iti wayawaya nga inted ti Dios kenka babaen iti paraburna iti biagmo, itag-aymo iti Apo ti kararag a pagyaman ti pusom, “Ania ti inaramidko tapno maikariak amin kadagitoy?” _____

MAIKAUPPAT A LEKSION

IYEGYO KANIAK TI KAUBINGAN A KABSATYO

GENESIS 42 KEN 43—TI AGTURAY

PAKABUKLAN ITI LEKSION 4

Pakabuklan	42
Pakauna	43
Leksion 4: Genesis 42—43	
• Naibaon Dagiti Annak ni Jacob Idiay Egipto	44
• Naasikasoda a kas Gangannaet ket Agsiisim	45
• Ti Kinamanagparabur ni Jose	47
• Panangsidir	49
• Agsubli Manen Idiay Canaan	51
• Da Jose ken Benjamin	54

PAKAUNA

Saan laeng nga iti Egipto iti nakaro iti panagbisin ngem uray pay iti amin a paset ti sibubukel a rehion a pakairamanan ti Canaan a sadiay nga agnanaed ni Jacob ken dagiti annakna. Nagwaras ti damag: adda taraon idia y Egipto! Ania ngata ti kayat a saoen daytoy para ken Jacob ken kadagiti annakna ken dagiti familiada? Ania ngata ti makuna wenno aramiden ni Jose no makitana dagiti kakabsatna? Kasano ti namnamaenyo a panagtignayna a maiturong kadakuada? Ania ngata no isuda dagiti kakabsatmo ket inaramidda kenka iti kas iti inaramidda ken Jose?

Naibalud ni Jose nga awan basbasolna. Paliwem no kasano a dagitoy nga agkakabsat ket naparparigat ken naibaludda iti bukodda a panunot.

Nangited ni Jose kadagiti naririgat a kiddaw kadagitoy nga agkakabsat. Ammoen no ania ti inaramidda. Ania iti kinunada? No maduktalan ida ti gobernador, ania ngata ti mapasamak kadakuada? Saanda ngata a maikkan iti taraon? Maamoan ngata ti amada ti pudno maipapan kadakuada? Maibaludda kadi wenno mapapatayda gapu iti inaramidda iti kabsatda a Jose?

Maysa a saludsod iti agtalinaed met uray kadayo: Ania da dagiti banbanag nga inaramid, wenno saantayo nga inaramid, ti nangbalud kadayo? Ania iti mangtengtengel kadayo? Ania iti paset ti biagtayo a saan pay a naurnos? Nasken a saludsodentayo iti bagitayo: Mapukpukawak kadi iti biag gapu ta agbibigak iti likudan dagiti nakarikip a ruangan iti basol ken bain ket patiek nga awan iti lumapsotak? Takkuatem ti puso ni Jose ken sursuroem ti kappia ti Apo a mangdaeg iti amin a pannakaawat.

Paset 1

PAKAUNA: Naglasatan ni Jose manipud iti pannakaibabain agingga iti pannakaidaydayaw. Nasarakanna ti bagina iti uneg iti bubon iti edadna a sangapulo-ket-pito ken iti edadna a tallopulo nagbalin isuna a maikaddua a kangatoan a daulo iti Egipto, ti daga dagiti Faraon. Naggapu met ti pagillian iti pannakaibabain ken pannakaidaydayaw. Ta kabayatan ti uneg iti napalabas a pito a tawen nabigbigbig ti Egipto gapu iti kinarang-ayna nga amin a kamaligda ket napunpunno kadagiti adu a bukbukel. Ita iti simmaruno a pito a tawen ti pangsamay ti panagbisin ket adda a narikna iti tunggal maysa idia Egipto ken dagiti aglawlawda a daga. Gapu ta impangag ti Faraon dagiti balikas ti pammallaag ni Jose nagbalin a naurnos ti sibubukel a pagillian ken adda a nakasagana para iti daytoy narigat unay a tiempona. Nagsaknap ti damag. Adda pagtaraon ti Egipto!

Kitaem no kasano a daytoy a damag ket impaayanna iti kinaimbag ti Egipto no maipapan iti ekonomia, iti pannakilangenlangenna iti sabsabali a nasion, ken uray pay iti maipapan iti didiosenda iti kinapintas ti daga. _____

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 42.

PANAGSANAY: Saan a napintas ti kasasaad iti agdama idia Canaan ken naammoan ni Jacob nga adda pagtaraon idia Egipto.

1. Iti bersikulo 1 ken 2 kasla maup-upay ni Jacob kadagiti annakna. Dua-pulo a tawenen ti napalabas nanipud inlako dagiti agkakabsat ni Jose. Natataenganda ken addadan iti edad a rumbeng nga isudan iti mangkita iti pagimbagan ti lumakayen nga amada. Ngem ketdi, ania iti adda a mariknayo maipapan iti kasasaad? _____
2. Ania ti imbaga ni Jacob nga aramidenda? _____

3. Iti bersikulo 3: Aminda malaksid ken _____
ket nagdaliasatda a napan idia y Egipto tapno gumatangda iti pagtaraon. Apay a nabati isuna iti balayda? _____
4. Iti bersikulo 6 nalawag a kinunana a ni Jose a kas gobernador ti mismo nga agilako iti taraon. Simmangpet dagiti agkakabsat ket nakasinnangoda ni Jose. Ania ti immuna unay a banag nga inaramidda? _____

5. Ania ti naibaga kadatayo iti bersikulo 7? _____
Nabigbig isuda ni Jose ngem saanna impalubos a madlawda nga am-ammona ida. Ngem ketdi, kasano iti panangasikasona kadakuada? _____

6. Ania ti dinamagna kadakuada? _____
7. Agbirbirok iti taraon dagiti agkakabsat ngem pudno a saan nga iti napagasatan a kabsatda isu nga inkadakkelanda a ginurgura ken indaddaduma. Ngem nagbaliw dagiti paspasamak. Nagbaliktad dagiti lamisaan. Ammo ni Jose a taraon laeng iti kayatda. Kitaen iti sabali a paset a pakabasaan a mangsurot ti balikas a tagtagainep iti bersikulo 9. Lukatan iti Genesis 37:5, 9 ken basaen manen ti maipapan iti tagtagainep ni Jose.
8. Intultuloy ni Jose nga inasikaso ida a kas ganggannaet. Ania ti pammabasol ni Jose a maibusor kadakuada iti bersikulo 9? _____
9. Sangapuloy a lallaki ken ni Jose ngem ni Jose ti gobernador. Iggem ni Jose ti alas. Adda kenkuana ti pagtaraon a kasapulan nga iyawidda ken amada idia y Canaan. Ania ti ipappapilit ni Jose? _____

10. Iti bersikulo 11 ken 13: Ania ti impakaammada maipapan iti pamiliada ken Jose? _____

11. Ngem saan a nagsardeng ni Jose. Intultuloyna iti panangpabasolna kadakuada a kas agsisiim. Iti bersikulo 15 ania a pannubok iti imbagana kadakuada? _____

12. Ania iti mapanunoty a nagsasaritaan dagitoy a agkakabsat kabayatan dagitoy nga al-aldaw? Napanunotda kadi no makaawidda pay? Ania kadi ti mapasasamak ta apay a daytoy a gobernador ket pakpakitaanna ida iti kinagubsang? No maysaka kadakuada a nakapupok, kasano ti mapanunotmo a taray ti saritaan? _____

13. Kadagiti bersikulo 16-17: Ania ti bilin ni Jose? _____

Intultuloyna iti nagubsang a panangasikasona kadakuada. Kayatna a suoten ti pudno iti ibagbagada. Kayatna nga ammoen no dagiti banbanag idia balayda ket isu ti kinapudno iti ibagbagada.

Paset 2

KATULOY TI PANAGSANAY: Maika-tallo nga aldawen iti pannakaipupokda.

1. Ania ti mapanunoty a nagsasaritaan dagitoy nga agkakabsat kabayatan dagitoy nga al-aldaw? Napanunotda kadi no makaawidda pay? Ania kadi ti mapasasamak ta apay a daytoy a gobernador ket pakpakitaanna ida iti kinagubsang? No maysaka kadakuada a nakapupok, kasano ti mapanunotmo a taray ti saritaan? _____

2. Sinukatan ni Jose ti kiddawna. Ania ti naibaga kadagiti agkakabsat?

a. Bersikulo 18: _____

b. Bersikulo 19: _____

c. Bersikulo 20: _____

3. Kadagiti bersikulo 21-22 naipakaammo ti saem ken pannakasidir a bagbagkaten dagitoy nga agkakabsat amin dagitoy a tawtawen. Iti bukodmo a pangibalikas, ania ti mangsidsidir kadakuada a bagbagkatenda? _____

4. Kayat a dalusan ni Ruben ti bagbagina. Mabalina nga awagantayo isuna iti Mr. Imbagak-Kadakayo-Idin. Ania kadi ti pammabalaw? _____

Panagkunayo kadi ket daytoy ti umuna a gundaway nga imbagana ti inaramidna?

Ania kadi ti pammabasolna? _____

5. Ania ti makapagagar a naipakaammo iti bersikulo 23? Napanpanunotmo kadin daytoy sakbay pay itatta? _____

6. Ania ti makuna ni Jose iti saritaan dagiti agkakabsat? _____
Kalpasan a nagsangsangit isuna pinilitna ti bagina a makitipon ket ania ti imbilinna? _____

7. Iti bersikulo 25: naparabur ni Jose. Kasano nga impakitana ti kainaparaburna?

1. _____,
2. _____, ken
3. _____

Paset 3

PAGPAMPANUNOTAN: Inted ni Jose kadagiti kakabsatna ti banag a saanda a pakaikarian. Pinanggepda a papatayen ngem nangipakita iti kinaimbag kadakuada. Sublianan a kitaen iti Genesis 39:21. Adda iti pagbaludan ni Jose. Ibaga kadayo ti bersikulo a kadua ni Jose ti Dios. Ken kinuna pay a pinakitaan isuna ti Dios iti kinaimbag ken impaayanna iti parabur. Panunoten iti apaganito iti pagteng iti Genesis 42:25. Tinandaanantayo ti kinaparabur ni Jose. Nangipakita iti kinaimbag kadagiti kakabsatna. Kas ti Dios a naimbag ken Jose bayat kadagiti adu a tawen kasta met a nangipakita ni Jose iti kinaimbag kadagiti kakabsatna. Nalawag a makita nga impatpateg ti Dios ti puso ni Jose kadagiti kakabsat. Saan a nagimula iti sakit iti nakem kabayatan dagiti napalabas a tawen ken ita aglaplapanan iti ayat ken tarigagay a makikappia kadakuada babaen iti panangipakitana iti kinaimbag kadakuada.

Kasapulantayo met iti mangipaay iti tiempo a mangpampanunot iti maibaga dagiti agkakabsat maipapan iti kinaparabur ni Jose. Makapagagar a tandaanan a ti sidir ti basol ket lappedannatayo nga umawat ti sabali pay a sagut ti ayat. Ti sidir ti basol ket lappedanna ti ayat. Ti sidir ti basol ket itultuloyna nga iyadayonantayo manipud kadagiti bagbagitayo nga uray pay dagiti

bagbagitayo ket saantayo a mapakawan. Itultuloyna nga isinanatayo kadagiti sabsabali no saantayo a mapakawan dagiti bukodtayo a bagi iti no ania ti pakasidirantayo nga agaramid kadakuada. Ken, ti sidir ti basol ket pagtalinaedennatayo a maisina iti Dios. Naparsuatayo nga addaan iti konsensia a mamagtalinaed kadatayo a sipapanunot iti kasasaadtayo a managbasol. Nakabasoltayo kadagiti dakes nga inaramiditayo a maibusor iti Dios. Ti dakes nga aramiditayo ket ad-adda pay a nalaka a malasin inton bigbigentayo a saan a nasayaat iti panangasikasotayo kadagiti dadduma. Daytoy a sidir ti basol a bagbagkatentayo ket agawannatayo ti adu a banbanag ngem kangrunaan iti amin ti biag a pagbiagantayo iti amin ken siwayawayaya, pagbiagan ti biag iti pannakilangnlangen a siaayat ken naimbag iti Dios.

Kayat ti Dios nga ited ti ayatna iti amin. Awagantayo daytoy nga ayat iti parabur. Ti parabur ket isu ti ayat ti Dios a saantayo a mabalin a teggeden wenno maikari a kas kadagitoy a sangapulo nga agkakabsat saanda a mabalin a teggeden wenno maikari iti ayat ni Jose. Kayat ni Jose a marugian a maawatan dagiti kakabsatna nga inay-ayatna ida. Pinakawannan ida. Kasta met a kayat ti Dios a maammoantayo a ti sidir ti basol a bagbagkatentayo ket naabbonganen babaen iti dara ni Jesus. Ni Jesus ti natay para kadatayo tapno dagiti basbasol nga naaramiditayo a maibusor Kenkuana ket napakawandan. Ti sidir ti basoltayo ket saan a kumapsot ken agtultuloy a makibiang. Patientayo ti kinaulbod a mangibagbaga a sidsiderennatayo pay laeng ti basol ken saantayo a maikari iti ayat ti Dios; nupay no kasta, ti awis ti Dios kadatayo ket awaten ti awan bayadna a sagut ti ayatna nga ididiyana iti Anakna a Jesus. Isurat no ania ti ibagbagana iti Efeso 2:8-9 _____

Ti ayatna ket nadalus, saan a pakaikarian nga ayat. Daytoy ti awan baybayadna a sagut ti Dios nga inawattayo babaen iti panamati a dagiti basbasoltayo ket napakawandan ken ti sidir ti basoltayo ket naikkatda babaen iti biag, pannakatay, ken panagungar ti Anakna a Jesus. Ti awan baybayadna a sagut a pannakapakawan ket isu ti wayawayatayo.

PANANGPANANGIKABESA: Iti isu met laeng a kapitulo, Efeso 2:4, insurat ni San Pablo dagitoy a balikas: “Ngem, ti _____, kas nabaknang iti _____, gapu ti dakkell nga _____ isu a pinangayatna kadatayo, uray pay idi _____ kadagiti

_____, inaramidnatayo a _____ a nairamantayo
ken _____-babaen _____ iti
_____”

Daytoy a bersikulo ket iggemanna dagiti Naimbag a Damag ti ayat ti Dios kadatayo ken Jesus. Isurat dagitoy a balikas iti bassit a papel ken, kas kadagiti dadduma, pagbalinem daytoy nga panangikabesa a bersikulo a paset iti siled dagiti inkabesam a bersikulo. Mapabaroka koma iti tunggal aldaw kadagitoy a balikas ti ayat ti Dios nga agtarigagay a mangibingay kenka bayat a pagbibigam ti biagmo, saan man a naan-anay ngem napakawan, ken kas maysa a napasubli, nawayawayaan ken naluk-atan a mangibingay ti kinaimbagna kadagiti dadduma.

Paset 4

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Bayat iti panangitkitatayo ti sidir ti basol iti biagtayo kasapulantayo a kitaen manipud iti dua a kasasaad.

1. Umuna, kas ken Jose, adda kadi iti tao a nagaramid iti dakes wenno nangdaran kaniak?

Maipalpalagip kaniak ti nagdakkelan nga ayat ti Dios kaniak ken no kasano nga iparakupokna ti kinaimbagna iti tunggal aldaw kaniak. Ita kasapulak nga utoben no kasano iti pannakikadduak iti daytoy a tao nga innaganak.

- a. Ania ti natibker a wagas a ti biagko ket iyanninawna iti dayta a tao ti ayat ken kinaimbag ti Dios a sibubuslon nga intedna kaniak? _____

- b. Ania ti (dagiti) paset ti biagko a kayatko a kadduak ti Dios ket tulongannak a mangaramid iti panagbalbaliw a mangiyanninaw ti kinaimbagna kadagiti dadduma? _____

2. Kasapulan met a kitaentayo ti sidir ti basol manipud iti kasasaad dagiti agkakabsat. Adda kadi sidir ti basol a bagbagkatem gapu iti sumagmamano a balikas wenno tignay nga imbagam wenno inaramidmo isu nga ammom iti pusom a nakaigapoan iti panagbasol a maibusor iti maysa a tao? Siasiasino dayta a tao? _____

- a. Ania kadi dayta a basol? _____
 Saan a nalaka para iti tunggal maysa iti mangbigbig iti basol. Kas ken Ruben insigida a kayattayo nga ipan ti pammabasol iti sadinoman malaksid iti bukodtayo a bagi. Kitaem dagitoy nga agkakabsat isu a mangbagbagkat ti sidir ti basol manipud pay iti dagitoy a nagkaadu a tawen. Saanda a pasien a naaramidda ti adda nga inaramidda. Mabasatayo dagiti balikas iti Genesis 42:21, “Nakitatayo ti rigat ti kararuana idi agpakpakaasi kadatayo ket saantayo laeng a dinenggeg...” Kinapudnona a kas kastoy ti isangsangitda. “Kasano a naaramidtayo iti kasta?”
- b. Bayat iti panangkitatayo ti sidir ti basoltayo rumbeng a damagentayo ti saludsod nga, “Apay a kumkumpetak iti sidir ti basolko?” Masapul a masungbatan daytoy a saludsod. Kumkumpetak kadi gapu ta saanak pay a naikappia iti tao a nakabasolak? Kumkumpetak gapu ta ti inaramidko ket pulos a saanto a mapakawan? Kumkumpetak kadi gapu ta kasta ti wagas a panangsangok biddutko ken naragsakak nga abibiag iti sidir ti basolko? Apay a kumkumpetak?

- c. Ania ngata iti aramidek a maibusor iti sidir ti basolko agsipud ta ammok a ti sidir ti basol ket saan a pagayatan ti Dios para iti biagko? Kayatna a pagbiagak ti biagko a siraragsak ken siwayawayaya. _____

KARARAG: O Apo, umayak dita sangoanam nga addaan iti puso nga agramrambak iti wayawayaya manipud iti sidir ti basol. Saanen a kasapulán pay a bagkatek ti saem iti napalabas ngem mabaelakon ti agbiag naragsak ken siwayawayaya. Babaen iti pammati mamatiak a gapu iti ipapatay ken panagungar ni Jesus napakawanak. Natay gapu kaniak. Nawayawayaanak tapno agbiagak a para Kenka! Impakitam kaniak ti naayat a kinaimbagmo. Tulongannak a mangipakita iti naayat a kinaimbag kadagiti sabsabali. Agyamanak iti saanmo panangtengngel ti basolko a maibusor kaniak. Agyamanak iti panangayatmo kaniak babaen iti awan bayadna a sagut ti paraburmo a nagbalin a kukuak babaen ken Jesu-Cristo. _____

Paset 5

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 42:29-38. Mapanunotmo kadi ti saritaan, wenna agkurang daytoy, bayat nga itultuloy dagitoy nga agkakabsat ti pannagnada nga agsubli iti balayda daytoy a saludsod ti mangpaspasipngget ti panunotda: “Ania daytoy nga inaramid ti Dios kadatayo?”

PANAGSANAY: Nakasublin iti balayda dagiti anak ni Jacob. Panunotenyo no kasano ti karinggorda bayat iti panangipadamagda iti kapadasanda iti amada. Kasano iti pannakaburburtia ken pannakariribukda a marikriknada amin.

1. Iti bersikulo 30-34 naited kadatayo ti pakasaritaan ti damag nga intedda iti amada. Kusto kadi met laeng amin a banag? _____
2. Iti bersikulo 35 ket adda banag a napasamak. Malagipyo iti bersikulo 27 idi a ti maysa a kabsatda ket linukatanna ti sakona tapno pakanenna ti asnona iti dalanda nga agawid nakitana a naisubli ti kuartana. Ken ania ti napasamak iti bersikulo 35? _____

Ania ti inaramidda idi makitada ti kuarta? _____

3. Ania dagiti balikas ni Jacob kadagiti anakna? _____

Ita, ania ti kaipapananna daytoy? Ania ti mapanunoty a pudno nga ibagbaga ni Jacob kadagiti sangapulo nga anak? _____

Iti bersikulo 37 nagsao ni Ruben. Nariknana nga isuna ti akinpagrebbengan no ania iti napasamak ken Jose ken ti panagladingit ti amana. Ania ti imbagana? _____

4. Natibker ni Jacob. Ania ti sungbatna? _____

Impakaammo ni Jacob a ti pannakay-ayona ket naibaw-ingen ken Benjamin, ti sabali pay nga anakna iti asawana a Raquel. Kasta pay a pinatalgedanna ti nangrugi a kas pattapatta iti bersikulo 1 a saanna unayen nga ibilbilang nga anak dagiti sangapulo nga anakna. Ania a balikas iti inaramatna iti bersikulo 38? _____

5. Ania ti mabalin nga agbalin a paritkut iti pannakaay-ayona ken Benjamin iti ipaayna para iti daytoy a familia? _____
-

PANURSURO: Ad-adda a kimmaro ti bisin iti daga ket binaon manen ni Jacob dagiti anakna nga agsublida idia Egipto ken gumatangda pay ti ad-adu a bukel a pagtaraon. Inlawlawag ni Judah ken amana a no ania ti imbaga ti gobernador. Ket aramidenna. Ammo ni Judah nga awan serserbi ti panagsublida malaksid no ipakuyog ni Jacob ni Benjamin kadakuada. Kalpasanna nagreklamo ni Jacob kadakuada a salsaludsodenna no apay a nagitedda ti adu a pannakaammo iti gobernador. Inlawlawagda a napalalo iti panagsalsaludsodda kadakuada ket inaklonda nga awan iti am-ammoda a dagiti pannakaammo nga imbagada ket maaramat a maibusor kadakuada. Inkabil ni Judah iti sangoanan ni amada ti karit: Ibaonmo ni Benjamin. Siak ti sumungbat. No adda man mapasamak, siak ti pabasolem iti amin a biagko.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 43. Arinkedkeden nga immannugot ni Jacob ket naibaon ni Benjamin iti Egipto a kakuyogna dagiti kakabsatna.

PANAGSANAY:

1. Madlawmo no ania ti impabalon ni Jacob kadagiti anakna ket sagut a mapan iti gobernador. Ania iti nainayon iti bersikulo 12? _____
Kayat ni Jacob a nakasagana dagiti agkakabsat a mangbayad ti pirak iti pagteng nga adda iti panagriro.
2. Ania ngata ti kararag ni Jacob para kadagiti anakna kabayatan ti ipapanawda (bersikulo 14)? _____

3. Nagdardaras a napan idia Egipto dagiti agkakabsat ket idatagda dagiti bagbagida agraman ni Benjamin ken ni Jose. Ania dagiti bilin ni Jose iti mangay-aywan iti balayna (bersikulo 16)? _____

4. Naipan dagiti agkakabsat iti balay ni Jose. Imbaga kadayo ti bersikulo 18 nga isuda ket _____

5. Kitaem no kasano ti pannakaringgor ti impaay kadakuada ti sidir ti basol iti pampanunotda. Ania ti imbagada? _____
6. Isu nga inpakpakaasida ti kasasaadda iti agay-aywan iti balay ni Jose nga isu met iti nangipatalged kadakuada a nasayaat ti amin a banag. Inawatna dagiti pirakda. Ania ti imbagana iti bersikulo 23? _____

PANURSURO: Nagtultuloy ti pakasaritaan bayat nga ipakpakaasi dagiti agkakabsat ti kasasaadda iti agay-aywan nga ibagbagada nga inosenteda maipapan iti pirak a nakitada kadagiti sakoda ken ti tarigagayda a gumatang iti nayon a pagtaraon. Kalpasanna naiyetnag ti pangngeddeng: “Saanmi nga ammo no siasiasino ti nangikabil ti kuartami kadagiti sakomi (bersikulo 22).” Impatalged ti agay-aywan kadakuada nga awan ti rumbeng a pagbutenganda. Kasla ibagbagana nga, “Awan iti pamalpalatpatak no siasiasino ti nangted kadakayo ti pirak a nasarakanyo gapu ta inawatko ti pirakyo. Ipakpakita iti listaak a nabayadanyo amin! Ti Dios a Dios ni amayo ti mabalin a nangted kadakayo ti gameng a nasarakanyo kadagiti sakoyo. Awan ti utangyo kaniak.” Ti saludsod a rumbeng a maisaludsod ket: “No kasta siasino garud ti nagbayat iti utangmi para iti taraon nga inyawidmi no ti pirak a maibayad para iti taraon ket nasarakan kadagiti sakomi?” Wenno, “No ti taraon ket nabayadanan para iti pirak a balonmi, siasino ti nangted kadakami daytoy nayon a pirak a nasarakanmi kadagiti sakomi?”

Iti panagsubli iti panangadal iti Genesis 42:25 malagiptayo a nangted ni Jose iti bilin a maisubli iti tunggal maysa ti pirakna ken maikkanda iti makaanay a pagtaraonda para iti panagdalliasatda. Innala ni Jose ti pagrebbengan a *mangbayad iti utangda*. Binayadanna ti utang dagiti agkakabsat a nutangda para iti taraon manipud iti bukodna a kuarta. Nawayawayaanda iti utangda. Awanen ti aniaman nga utangda.

ANIA TI MAAMOANTAYO MAIPAPAN ITI DIOS: Iti pakabuklan dagitoy nga adalen maipapan ken Jose naamoantayo a ti Dios ket kadduana ket nangipakita kenkuana iti kinaimbag ken impaayanna iti pannakaay-ayo iti mata dagiti dadduma. Iti daytoy naidumduma a kasasaad iti biagna ken iti biag dagiti kakabsatna naamoantayo maipapan iti langenlangen ti Dios nga adda

kadatayo. Nupay dinadaeltayo ti langenlangentayo Kenkuana iti panangpilitayo nga agturong iti bukodtayo a dalan ken aramiden dagiti bukodtayo a pagayatan, ngem pinilina manipud iti nagtan-ok nga ayatna para kadatayo a bayadanna dagiti utangtayo gapu iti basol. Ti utang ket agnanayon a patay ken ti sagutna iti ayat ket agnanayon a biag babaen iti ipapatay ken panagungar ni Jesus. Kasta met, impakita kadatayo ni Jose ti Dios ken ti natan-ok nga ayatna. Binayadan ni Jose ti utang para kadagiti kakabsatna. Utangda amin a banag kenkuana; pinunasna amin nga utangda. Isuna ti nangasikaso iti amin. Binayadanna amin! Pinakawanna dagiti utangda ket siwawayawayadan nga agbiag nga awan utangda!

Napadasanyo kadin ti nagbiag nga awan utangna? Napadasyo kadin ti biag a siwawayawaya manipud iti sidir ti basol? Siwawayawaya manipud iti bain? Siwawayawaya manipud iti pammabasol? Ididiaya ti Nailangitan nga Amatayo ti sagut ti panagbiag nga awan utangna babaen iti panangawat iti pammati ti sagut ti pammakawanna.

PANAGSANAY: (katuloy):

1. Kalpasanna naipan ni Simon kadakuada (bersikulo 24). Naaramid dagiti panagsagana para iti gobernador a makipangan kadakuada. Naisagana dagiti sagut a maited. Napakan dagiti asnoda ken naugasan dagiti sakada para iti panagsagana iti pannangan. Idi simmangpet iti balayda ni Jose inawatna ida bayat a nagkurnoda iti sangoananna. Ania ti sinaludsodna kadakuada (bersikulo 27)? _____

Nagipadamagda kenkuana kalpasanna nagkurnoda manen (bersikulo 28).

2. Kalpasanna sinaludsodna iti maipapan ken Benjamin. Limmabasen ti adu a tawen ken mabalin a kayat a paneknekan ni Jose nga isu daytoy ni Benjamin. Ania dagiti balikas ni Jose kenkuana? _____

Mariknayo kadi a napukaw ti kinagubsang iti timek ni Jose bayat a makisarsarita ken kadagiti agkakabsat?

3. Iti bersikulo 30 naiparangrang ti puso ni Jose para kadagiti kakabsatna, kangrunaanna ken Benjamin, ti anak ti bukodna nga ina. Maganatan ti riknana isu a nagdardaras a napan

iti siledna ken nangbirok iti disso a pagsangitanna. Napan iti bukodna a siledna no sadino a nagsangit isuna. Ania ngata ti adda nga imbulos ni Jose a karaman kadagiti luluana a naurnong agingga kadagitoy a tawen ken ita naiparang iti imatang ti kabsatna? Kasano ngata ti kadekkt da Jose ken Benjamin idi ubbingda pay? Ti pannakaipisokna iti bubon ti namagbalbaliw ti langenlangen iti nagbabaetan dagiti miembro ti pamiliana, kangrunaanna iti nagbaetan dagitoy dua nga agkabsat.

KARARAG: Nakakadkadlaw, saan pay a nalpas ti pakasaritaan. Ituloy ti Leksion 5 iti pagteng a sumaruno a mapasamak kadagiti biag da Jose ken dagiti kakabsatna. Kas iti kaadda ti Dios kadakuada, pinagmaymaysana manen ida, adda isuna kadakayo iyasidegnatayo pay a nakarkaro kadagiti ay-ayatentayo iti biag. Ibingaymo iti Apo ti tarigagaymo para iti ayatna tapno maibingay iti amin bayat a mapadasam ti ragsakna iti panangitedna iti tunggal maysa ti pannakapasubli ken biag Kenkuana iti agnanayon. _____

MAIKALIMA A LEKSION

SIK NI JOSE!

GENESIS 43-45-TI KABSAT A LALAKI

PAKABUKLAN ITI LEKSION 5

Pakabuklan	56
Pakauna	57
Leksion 5: Genesis 43—45	
• Nakipangan ni Jose kadagiti Kakabsatna	58
• Ti Maysa a Naparaburan	59
• Natiliw Dagiti Agkakabsat	61
• Iti Sangoanan Manen ni Jose	62
• Naiparangarang ti Kinasiasiasino ni Jose	66

PAKAUNA

Dimtengen ti oras a para ken Jose nga ipakaammo ti kinasiasiasinona ngem maysa pay pannakaammo ti kasapulan a mapagnunumoan. Apay nga impapilit ni Jose nga ipanda kenkuana dagitoy nga agkakabsat ti kaubingan a kabsat? Apay a daytoy a kaubingan a kabsatda ket adadda a pinaraburan ni Jose kadagiti sagut ken taraon? Apay a saan a naasikaso ni ubing a Benjamin a kadagiti dadduma a kakabsatna—wenna, apay a saan nga inasikaso ni Jose dagiti amin nga kakabsatna a kas iti panangasikasona ken Benjamin? Takuaten iti Leksion 5 no ania kaspulan nga ammoenna sakbay nga ipakaammona ti bagbagina kadakuada.

Inikkan ni Jose dagitoy nga agkakabsat iti narigat a kanito. Padpadasenna kadi nga ibales dagiti saan a napintas ken dakes a banbanag nga inaramidda kenkuana? Ania ti isursuro kadayo ni Jose maipapan iti pammakawan? Ti kadi pammakawan ket kidkiddawenna ti panagbayad sakbay a wayawayaannatayo? Ania kadi ti kidkiddawen ti pammakawan, no addaman?

Patien ni Jose nga adda maysa a banag a saan nga ammo dagiti kakabsatna. Takuaten no ania ti ammo ni Jose ken patienna maipapan iti Dios dagiti ammada, ti Dios ni Abraham, Isaac, ken Jacob. Takuaten ti kaipapanan dayta para iti bukodmo a biag.

Paset 1

PAKAUNA: Kamaudiananna immannugot met laeng ni Jacob a sumurot ni Benjamin kadagiti siam a kakabsatna a mapan idia y Egipto. Kargada dagiti sagsagut a para iti gobernador nagturongda iti dalan a mapan gumatang iti ad-adu pay a taraon. Adda dakkell a panagdanag a kimmuyog iti daytoy bassit a grupo dagiti agdalliasat. Ti naudi a kapadasanna idia y Egipto ket saan a napintas a kas iti adda a ninammamada. Nagubsang iti pannakisarita kadakuada ti gobernador, imbaludna ida iti tallo nga aldaw, naipapilit a mabati ti maysa kabsat a kas pammatalged nga agsubli a kakuyogda ti kaubingan a kabsat, ken idi linukatanda dagiti sako ti pagtaraon nakuatanda nga amin a pirak nga imbayadda iti ginatangda ket naisubli.

Iti daytoy panagdalliasat nakuatan dagiti agkakabsat a naibilin a maipanda iti balay ti gobernador. Dita a manganda iti pangngaldaw. Nupay no kasta, ti ar-arep-ep dagiti panunotda ti makaigapu a mamatida nga agbalinda nga adipen a kas pannusa manipud iti Dios gapu iti dakes nga inaramidda iti kabsatda a Jose kadagiti nasapsapa a tawen. Ngem impatalged kadakuada ti agay-aywan nga awan ti rumbeng a pagbutenganda. “Kappia ti maadda kadakayo, saankayo nga agbuteng. Ti Diosyo ken ti Dios ni amayo ti nangikabil ti pirak kadagiti sakoyo.” Kamaudiananna, nagtitipon met laengen dagiti sangapulo nga agkakabsat iti kabsatda a ni Simeon isu a nabati idia y Egipto.

Naugasan dagiti sakada ken napakan ken naaywanan dagiti asnoda, simrek ni Jose iti balay no sadino a manganda. Intedda dagiti sagut kenkuana. Kalpasanna rinugianna ti nagsaludsod kadakuada maipapan iti amada ken pinaneknekanna nga inkuyogda ti inaudi a kabsatda a Benjamin. Maganatan iti rikna ni Jose idi makitana ti inaudi a kabsatna. Insigida a pimmanaw a napan iti maysa a lugar tapno agsangit. Ti pakasaritaantayo ket mangrugi bayat iti panagsublina iti siled a pangananda.

ARAMIDEN: Basaen agingga iti pagpatinggaan ti kapitulo 43.

PANAGSANAY: Kalpasana a naurnos ni Jose ti bagbagina nagsubli ken imbilinna a maidasar dagiti taraon.

1. Paliuwen no sadino ti nagtugawan ti tunggal maysa iti bersikulo 32:
 - a. Sadino ti panganan ni Jose? _____
 - b. Sadino ti panganan dagiti agkakabsat? _____
 - c. Sadino ti panganan dagiti Egipsio? _____
2. Apay a kastoy ti urnos iti pagtugawanda? _____
3. Apay a saan a nakikatugaw ni Jose kadagiti Egipsio? Ania ti naited a pamalpalatpatan iti Genesis 41:12? _____

4. Ania pay ti naipakaammo kadatayo maipapan iti urnos ti pagtugawan iti bersikulo 33? _____

5. Ania ti naibaga dagiti agkakabsat? _____
6. Ania iti makapagagar iti naidasar a taraon? _____
7. Ania a paset ti naited ken Benjamin? _____
8. Segun iti bersikulo 34 kasla ketdi adda iti napintas a kanito a naited iti amin: "...Ken _____ amin ken _____
kenkuana."

Paset 2

PAGPAMPANUNOTAN: Saantayo malabsan a kitaen ti sumagmamano a napateg a banag kadagitoy sumagmamano a bersikulo ti pakasaritaan. Kitaem dagitoy...

1. Apay a saan nga imbaga ni Jose no siasino isuna? Nakadidillaw a nasagid ti riknana iti pannakakitana iti kabsatna a Benjamin. Amin a sangapulo ket dua nga agkakabsat ket addada iti maymaysa a siled. Kasla ipaspasimudaagna a napakawannan ida. Apay nga ilimlimedna pay laeng ti kinasiasinona?
2. Sa ita, adda daytoy urnos ti pagtugawan. Umuna, adda iti tallo nga agsasabali a lugar ti pagidasaran. Para ken Jose, para kadagiti agkakabsat, ken para kadagiti Egipsio. Naibaga kadatayo a maysa a nakarimrimon para kadagiti Egipsio iti makipangan kadagiti Hebreo.

Saan met nga agparang a daytoy ti kangrunaan nga urnos ti lamisaan a panganan. Maymaysa kadi ni Jose a mangmangan?

3. Ken, kasano nga inurnos dagiti Egipsio nga impatugaw ida iti urnos iti pannakaiyanakda a manipud iti kataengan agingga iti kaubingan. Kasano ti pannakaammoda? Masmadawan dagiti agkakabsat.
4. Nabigbig ngata dagiti agkakabsat a ti taraonda ket kapadana iti taraon ti gobernador? Kankanenda kadi ti agpada a taraon? Maseknanda kadi? Napateg kadi daytoy kadakuada?
5. Nalawag a pinenpennek ni Jose ti kaubingan a kabsatna ad-adu ngem kadagiti dadduma ngem kinunana latta nga agpennek ken uminomda a siwawayawaya a kadduada isuna. Maminlima a daras nga ad-adu ti bagina ngem kasla awan iti nakapaliiw nga agriri.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 44.

PANAGSANAY: Nagtultuloy ti pakasaritaan iti maysa pay a pasamak.

1. Kadagiti bersikulo 1-2: Ania ti imbilin ni Jose iti agay-aywan nga aramidenna? _____

2. Iti kabigatanna rinugianda manen ti agdalliasat dagiti agkakabsat nga agsubli idiay Canaan. Ania ti simmaruno nga imbilin ni Jose iti paraaywanna? _____

3. Kinamakam ti agay-awan dagiti agkakabsat ket inulitna no ania ti imbaga ni Jose kadakuada. Ania ti sungbatda kadagitoy a pammabasol? _____

Apay? Apay? Apay? Ania ti inaramidmi itan? Mangegyo kadi iti pannakaupayda? Kurang kadi pay dagiti sinagabami? Ugedam iti baba ti balikas nga *apay* iti bersikulo 7 ken 8.
4. Ania ti insapatada iti bersikulo 9? _____

Immangogot ti agay-aywana no siasiasinoman ti pakakitaanna ti pirak a kopa ket agbalin nga adipenna.

5. Kadagiti bersikulo 10-13: Maysa maysa a sinukimatda dagiti sako, ken, siempre, sadino ti nakasarakanda ti kopa? _____

Paset 3

PANURSURO: Idi nakitada ti pirak a kopa iti sako ni Benjamin imbaga ti Genesis 44:13 a pinigpigisda dagiti kawesda. Ti panangpigisda dagiti kawesda ket mangipakita iti nakaro a panagbabawi wenno nauneg a panagladingit, nakaro a panagladingit wenno panagdung-aw. Kitaen ti sabali a pakabasaan a mangsurot ti balikas a kawes iti bersikulo 13. Siasino ti tao ken ania ti pasamak iti Genesis 37:29? _____

Sabali pay a gundaway iti Genesis iti pakasaritaan ni Jose agpada met laeng a balikas ti nagkuna, “Pinigisna ti kawesna.” Siasino ti tao ken ania ti pasamak iti Genesis 37:34? _____

PANAGSANAY: Nariribukan dagiti agkakabsat. Saanda a mabalin nga ibati ni Benjamin isu nga nagsublida amin manen idiyay Egipto tapno agpakaasida iti gobernador. Iti Genesis 44:14 kasla agparparang nga ur-urayen ida ni Jose iti balayna.

1. Maysa a daulo ti rimuar manipud kadagiti agkakabsat, ti pannakangiwatda, no kayatyo. Siasino isuna (bersikulo 16)? _____
Ken apay nga isuna ti mangidaulo? Ania ti adda a nakaisagmak kenkuana? Kitaen iti Genesis 43:8-10. _____
2. Kalpasan a naipanda iti sangoanan ni Jose insigida a nagkurnoda iti daga. Iti panagkurnoda iti sangoananna bigbigenda no siasino ti katan-okan kadakuada. Iti pannakabigbig iti kasasaad, rinugian ni Jose ti pammabasolna a maibusor kadakuada. Kinaritna ida. Saanda kadi nga ammo nga adaan iti kabaelan a mangtakuat iti inaramidda? Nagturedda la ketdin a nangpanunot a mabaelanda pumanaw nga addaa iti kasta a kababalin a maibusor iti gobernador ti Egipto! Apay a busbusorena unay dagiti kakabsatna iti saan a maiparbeng? _____
Adda kadi ti inaramidda a dakes? _____

3. Iti maminsan pay, ti dagsen ti sidir ti basol ti nangkondenar kadakuada. Tinengngel ida ti napalabas. Saan a maipapan iti agdama. Nupay no kasta, ti agdama, nariribuk ti agdama gapu iti napalabas. Ania ti makaigapu segun iti bersikulo 16? _____
4. Kinuna ni Juda a nakabasolda amin ken isuda amin ket agtalinaed iti Egipto a kas adipenna. Kinuna ni Jose a saanna nga aramiden iti kasta a banag. Ti laeng nakabasol ti mabati ken, siempre, dayta a tao ket ni _____.
Iti maminsan pay, nagsao ni Juda iti biang ti grupo. Ania dagiti banbanag nga impalagip ni Juda iti gobernador?
 - a. Bersikulo 20-21: _____
 - b. Bersikulo 21-24: _____
 - c. Bersikulo 25:-26: _____
 - d. Bersikulo 26-29: _____
5. Bayat iti panangitultuloy ni Juda imbingayna no ania ti mapasamak no saan nga agsubli ni Benjamin iti amana. Mainayon pay, iti bersikulo 32 ania pay dagiti impakaammona? Siasiasino ti akinbiag iti adda iti peggad? Ania ti masakbayan dayta a biag no saan a makaawid ni Benjamin? _____

6. Para iti ania iti impakpakaasi ni Juda iti bersikulo 33-34? _____

Paset 4

PAGPAMPANUNOTAN: Saan pay latta nga inpakaammo ni Jose ti pudno a kinasiasiasinona kadagiti kakabsatna. Ngem ketdi kayatna nga ammoen no nagbalbaliwen dagiti banbanag manipud pay idi agkukuyogda nga agpaspastor iti karnero. Iti dayta a kanito ti gura iti mapababoran nga anak ni Jacob, a ni Jose, ti nangiduron kadagitoy a lallaki a kayatenda a patayen isuna ngem nagangayanna napagnunumoanda nga ilakoda isuna kadagiti agtagtagilako a mapan iday Egipto. Inallilawda ni amada babaen iti panangipasagepsepda ti badona iti dara iti kalding ken ipanda kenkuana ket dinamagda no mabigbigna no daytoy ket bado ni Jose. Kalpasanna pinanawanda ti amada a mangbukel ti bukodna a panangipapan maipapan iti napasamak.

PANAGSANAY: Nagbaliw kadi dagiti banbanag? Ania ngata ti napaliw ni Jose? Iti tunggal saludsod, markaan ti pakabasaan a mangpatibker iti sungbatmo.

1. Kasano iti asikasoda iti tunggal maysa? _____
2. Ania ti damag nga indanonda maipapan iti pamiliada idiy balayda? _____

3. Kasano iti panagsaoda maipapan ken Benjamin? _____
4. Mas inay-ayat kadi ni Jacob ti anakna a Benjamin? _____
5. Kasano a bigbigen dagiti agkakabsat ti amada? _____
6. Ania ti kasasaad ti bukodda a puso? _____
7. Kasano a dimmanonda a bigbigenda ti bukodda nga aramid a maibusor ken Jose? _____

PAGPAMPANUNOTAN: Bayat ti panangadalmo manen ti pakasaritaan ken panangsungbatmo dagitoy a saludsod, ania ti mapanunotmo? Nagbaliw kadi dagiti banbanag? Ania iti maysa nga ibilangmo a kadakkelan a panagbalbaliw? _____

BUKOD A PANANGIPAKAT: Wen, nagbaliw dagiti banbanag para kadagitoy nga agkakabsat. Kabaelan ti panawen ken panagtaeng nga ikabilnatayo iti baro a lugar ken biag.

1. Adda kadi dagiti panagbalbaliw a napaliwmo iti bukodmo a biag a mangipakita kadagiti naimbag a banbanag maipapan iti kababalinmo, ti kinataom, ti pategmo, ken dagiti langenlangenmo? Agbalinka a natured a mangbigbig kadagitoy. Kalpaskan ti amin, no saan a napasamak dagiti panagbalbaliw, kasano iti mariknam maipapan iti dayta? Aniada dagitoy sumagmamano a napintas a panagbalbaliw? _____

2. Aniada dagiti sumagmamano a napintas a panagbalbaliw a napaliwmo iti maysa a gayyemmo, katrabaho, wenna kinaubingan iti napalabas a tawtawen? Kas kaadda ti Dios nga agtatrabaho kadatayo kasta met nga agtatrabaho iti biag dagiti sabsabali. Agurayka iti sumagmamano a panawen tapno mabigbigmo dagiti sumagmamano kadagitoy a napintas

a panagbalbaliw. _____

3. Kitaem ti sumagmamano a banbanag a mabalinmo a kunaen iti daytoy a tao a mangpaneknek ken mangguyugoy kenkuana. _____

PANANGIKABESA: Ti panangpaneknek ken dagiti balikas a mang-engganyo ti mangpapigsa kadatayo a mangiyanninaw iti lubong a ti Dios ket agtatrabaho kadatayo a mangileppas dagiti panggepna babaen ken gapu kadatayo. Kayat ni San Pablo a palagipannatayo a ti Dios ket isu ti agar-aramid kadagiti napipigsa a banbanag iti kaunggantayo ket ti Dios ti mangpappapigsa kadatayo para iti inaldaw a panagbiag. Mangipaay ti kanito a mangikabesa ti Taga-Filipos 1:6. Usarem manin dagiti bassit a papelmo. Isuratmo ti bersikulo ken pampanunotem iti uneg ti makalawas ti adu a wagas a mabalinmo a mabigbig ti Dios nga agtatrabaho kenka.

PANAGSANAY: Makapagagar a tandaanan nga uray pay no nagbalbaliw dagiti banbanag ken dagitoy nga agkakabsat ket saandan a napnapno iti gura ken gamden ti agibales ngem ketdi nakarikhada iti panangpabpabasolda iti bagida. Uray pay nakaro ti panagbabbawida kadagiti napalabas nga aramidda, adda latta a bagbagkatenda ti sidir ti basol. Ti sidir ti basol ket saanto nga agtalna agingga a biddut ket mapakawan. Basaen iti Genesis 42—44, ken tandaanan dagiti pakabasaan a nailista. Isurat dagiti balikas a mangipakita iti sidir ti basolda.

PAKABASAAN

BALIKAS A MANGIPAKITA TI SIDIR TI BASOLDA

1. Genesis 42:21, 22

1. _____

2. Genesis 42:28

2. _____

3. Genesis 44:16

3. _____

Ania a talaga ti kayatda a denggen a kasapulan a mangegda manipud iti tao a nakabasolanda? Ngem, maaramid pay ngata daya? Siasiasino ti makaammo no sadino itan ti ayan ni Jose? Ta ti amin nga ammo dagiti agkakabsat ket natayen ni Jose.

KARARAG: Ti sidir ti basol ket nadagsen unay a bagkaten, Apo. Nagbasolkami iti maibusor kadakami met laeng babaen iti panangaramidmi uray pay kadagiti banbanag a saanmi a mapanunot a mabalin maaramidmi. Nakabasolkami a maibusor kadagiti sabsabali gapu kadagiti saan a naannad a panagsao maipapan kadakuada ken makaigapu a makabasol gapu ta agimonkami no siasinoda ken apalanmi no ania ti adda kadakuada. Nagbasolkami a maibusor Kenka, Apo, babaen iti panangasikasomi iti bagbagimi ken dagiti dadduma ta dakami amin ket pinarsuam ken inayatnakami amin. Pakawanennak kadagiti gundaway a nakabasolak kenka iti panunot, sao, ken aramid. Kangrunaanna ita nga aldaw dawatek kenka a pakawanennak kadagiti basbasol a naaramidko a maibusor kenka: _____

Pakawanennak kadagiti basol a naaramidko a maibusor kadagiti gagayyemko, kameng iti pamilial, kaarrubak, ken dagiti sabsabali: _____

Pakawanennak kadagiti saem nga intedko Kenka, para kadagiti gundaway a kayatko nga aramiden kadagiti bukodko a banbanag, ken para kadagiti gundaway a saanko a kayat iti agaramid. Pakawanennak para kadagiti: _____

Agyamanak iti panangpalagipmo kaniak nga addaka nga agtatrabaho kaniak. Siak, inaramidnak a dumakdakkal. Sannak a baybay-an. Leppasem ti aramidmo kaniak. _____

Paset 5:

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 45:1—11.

PANAGSANAY: Saan a kabaelan pay a lappedan ni Jose ti riknana, nagpakpakaasi ni Juda para ken Benjamin iti biang ti amana, natalgeden ni Jose nagbaliwen ti biag ti pamiliana idiay Canaan.

1. Mabalín a kunaen ti dadduma a dandanin maabak ni Jose. Ania dagiti bilinna iti bersikulo 1? _____
2. Ita, maymaysa ni Jose a nakisango kadagiti kakabsatna. Ania ngata iti mapanunot dagiti kakabsatna idi a maymaysa ti gobernador ti Egipto a makisango kadakuada-saannan a matengngel ti bagina ket nagsangsangit iti nakapigpigsá nga uray la a mangeg dagiti Egipsio uray pay iti balay ni Faraon nangeda met maipapan iti daytoy. Ania iti mapanunotmo no maysaka kadagiti agkakabsat iti dayta a siled? Wenno, no sika ti agay-aywan? Wenno, sika ti Faraon? _____

Saan nga impakaammo ni Jose ti kinasiasiasinona kadakuada. Awan ti aniaman a naibaga kadakuada. Ti kinapudnona isu ket agsangsangit iti napalalo nga uray la a saanna a maibaga kadakuada.

3. Iti bersikulo 3 ania ti imbaga ni Jose iti gagangay a wagas? _____
4. Ken, ania ti insigida a saludsodna? _____
5. Ania ti kinuna dagiti agkakabsat? _____
6. Imbaga manen ni Jose no siasino isuna. Sana nga intuloy a pinatalgedan ida. Ania ti imbagana iti bersikulo 5? _____
Ammo ni Jose nga adda Kenkuana. Uray pay ita a kanito a panangipakaammo kinunana kadakuada... _____

7. Patien ni Jose nga inaramat ti Dios dagiti dakes a naaramid ken paspasamak iti biagna tapno idanonna ti dakkél a pannakaisalakan. Nupay pinarparigatda isuna ken impakuyogda isuna iti grupo dagiti agtagtagilako, mamati ni Jose nga inaramat ti Dios dagitoy a paspasamak ken pinagbalinna dagitoy a dakkél a pagimbagan. Iti bersikulo 8 kitaen no ania ti kinunana a nangaramidan kenkuana ti Dios kabayatan dagitoy a tawtawen ditoy Egipto:

1. _____
2. _____

PAGPAMPANUNOTAN: Anian a nagpintas a parang! Nagkakaddua manen dagiti agkakabsat. Ti kabilegan a tao iti Egipto malaksid ken Faraon, ti tao a mabalin a mangibilin iti pannakapapatay wenno pannakawayawayada, ket isu ti kabsatda. Saan la nga ania a kabsat ngem naaramid a gobernador iti daga. Saan nga ikankano ni Jose ti takemna. T laeng ibagbagana ket ti Dios isu ti agtatrabaho. Ti Dios ti nangaramid daytoy. Ti Dios ti namagbalin a ti nalaad a kasasaad iti nagbaetan dagiti agkakabsat ket inaramatna a wagas iti panangidanonna iti dakkel a pannakaisalakan. Daytoy a pannakaisalakan ket saan laeng a nagpaay kadagiti tattao iti Egipto ngem uray pay kadagiti tattao manipud kadagiti pagilian nga adda iti aglawlaw ti Egipto.

Itatta, sika ti agiwarwarnak ti maysa a pagiwarnak a masarakan manen idia Egipto. Nangegmo manipud kadagiti Egipsio a nakangeg iti napigsa a sangit iti uneg ti siled a nakaibatian ti gobernador nga is-isuna iti ayan dagiti sangapul ket maysa a lallaki. Masapul nga ipadamagmo ti pakasaritaan. Siasino kadi ti piliem nga unaen a pagdamagan? Apay? Ania ti kayatmo saludsoden kenkuana? _____

Daytoy kadi ket pakasaritaan ti pakaseknan ti tao no kasano nga insalakan ti Dios dagiti bibiag dagiti tattao babaen iti panangisaganana iti maysa a tao a managan Jose nga agtagtagainep iti maysa a tagainep ken mangaramid iti maysa plano nga agipenpen iti taraon a mausar kadagiti sumarsaruno a sumagmamano a tawen? Wenno, daytoy kadi a pakasaritaan ket addaan iti naun-uneg a kaipapanan? Apay a ti kangrunaan-nga-agribisar ket imbaonnaka idia Egipto nga agipadamag iti daytoy a pakasaritaan. Ania a damag ti napidotmo manipud kadagiti nagdamdamagam a mangited iti pudno a kinapateg iti daytoy pudno a kasasaad iti biag ti familia a namagbalbaliw iti maysa a pagilian ken ti lubong? _____

PANANGIKABESA: Namitlo a daras nga imbaga ni Jose ti “Imbaonnak ti Dios...” Iti amin a paset ti Biblia adda dagiti pakasaritaan a mangibagbaga nga agibabaon ti Dios kadagiti tattao. Daytoy a pakasaritaan ket naggibus iti bersikulo a saan a mabalin a labsan. Masakan daytoy iti Genesis 50:20. Bayat a sibibiag ni Jacob saan a pagbutngan dagiti agkakabsat no ania ti mabalin nga aramiden kadakuada ni Jose. Idi natay ni amada adda iti timmaud a baro a panagbuteng. Ti

imbaga ni Jose kadakuada ti maysa nga panangikabesa. Isurat ti Genesis 50:20. _____

Pagtalinaedem daytoy a bersikulo a kas paset ti urnongmo dagiti inkabesam a bersikulo. Ipalagipna kadatayo a numan pay awan kadatayo ti nadalus a panunot, tarigagay, ken aramid alaen ti Dios no ania ti inaramiddayo ket aramidenna amin daytoy para iti pagimbagan ken pagimbagan dagiti sabsabali. Para kadagiti kadduayo a kayatda ti sabali pay a bersikulo nga ibagbagana met laeng ti agpada a mensahe kitaen iti Taga-Roma 8:28-29. Runotennatayo ti sidir ti basol ngem ti Dios kayatna a gunggonennatayo ken ipalagipna kadatayo iti laksid dagiti inaramiddayo, ken Jesus, inaramidna dagitoy para iti pagimbagan dagiti amin nga agayat Kenkuana.

KARARAG: Ipaayam ti gundaway a mangdayaw ken agyaman Kenkuana gapu iti saan a mailadawan nga ayatna. Pagayatanna a dagiti bibiagtayo ket ipakitana ti kaaddana ken ti dayagna. _____

MAIKAINNEM A LEKSION

IYEGYO KANIAK NI AMAK DITROY

GENESIS 45, 46, 50 – TI ANAK A LALAKI

PAKABUKLAN ITI LEKSION 6

Pakabuklan	69
Pakauna	70
Leksion 6: Genesis 45, 46, 50	
• Nagsubli Dagiti Agkakabsat Idiay Ayan ni Jacob	71
• Aldaw ti Panagrambak	74
• Panawan ti Grupo ni Jacob nga Agdaliasat ti Canaan	75
• Natungpal ti Kari	78
• Nagkaddua Manen ti Ama ken ti Anak	79
• Pukawen ti Pammakawan ti Buteng	83

PAKAUNA

Ti pakasaritaan ni Jose ket maitultuloy iti panangipapilitna a maipan idia y Egipto ti amana a Jacob. Kamaudiananna nagkaddua met laengen ti ama ken anak. Amin a banag ket naisubli a kas iti rumbeng. Nagtitipon ti pamilia kalpasan a pinanawanda ti daga a naikari ken Abraham, Isaac, ken Jacob. Pinanawanna ti daga a no sadino a naitanem dagiti nagannakna ken lilong ken lilangna. Inrugina ti panagdaliasatna nga agturong idia y Egipto a no sadino a ti anakna ti gobernador, ti maikaddua a kangatoan a turay iti daga.

Lakayen ni Jacob. Sakbay a natay imbalikasna ti pamendissionna iti tunggal annakna ken imbagana kadakuada ti maudi a dawatna. Kayatna a maitanem isuna iti rukib a ginatang ni Abraham a kas pagitaneman a lugar idia y daga a Canaan. Ammona a saan a ti Egipto ti Daga a Naikari nga inkari ti Dios ket kayatna ti agsubli idia y Canaan a maitanem.

Ngem kalpasan a natay ni Jacob ken naitanem idia y Canaan a kas kiniddawna, ti parikut maipapan iti langenlangen ket nagtalinaed a puon ti ibabangon ti buteng iti puso dagitoy nga agkakabsat. Mabalina panunoten ti maysa a naimbag amin a banag ken naisubli ti langenlangen; nupay kasta, agbuteng dagiti agkakabsat yantangay ta natayen ti amada nga itan singiren idan ni Jose gapu kadagiti dakes nga inaramidda kenkuana. Siuulimek a serken iti daytoy a kanito dagitoy nga agkakabsat bayat a maibagbaga ti pammakawan, ti kabilegan a puwersa a mangpukaw a maminpinsan iti buteng.

Paset 1

PAKAUNA: Kamaudiananna nagmaymaysa met laengen da Jose ken dagiti kakabsatna. Ita, ania ti sumaruno a mapasamak? Binilin ni Jose dagiti kakabsatna a mapanda agipadamag iti amada ti amin a nakita ken nangeda. Kayatna a maammoan ni amana ti nangato a takem nga adda kenkuana idia Egipto. Kayatna nga ipanda dagiti kakabsat ni Jacob idia Egipto a no sadino a mabalinda ti agnaed amin idia daga ti Goshen gapu iti nakaro a bisin nga agbayag pay iti lima a tawen.

Nagakaddua dagiti agkakabsat ken, awan duadua, nagsasaritaanda dagiti amin a napasamak kabayatan dagiti naglabas a tawen. Mamati ni Jose nga immuna-una nga inbaon ti Dios isuna ngem kadagiti dadduma tapno salimetmetanna ida. Mamati isuna a ti Dios ti nangibaon kenkuana ket kalpasanna inaramidna a mangituray ti amin a daga. Pinakawanna ida. Intedna ti kinaimbag iti sibubukel a pamiliana. Inikkanna ida iti daga a pagnaedanda, daga a napintas a pagipakananda kadagiti karnero ken bakada. Saanna a kayat nga agtaktakda pay ngem kayatna nga umayda a dagus iti babaen ti pannalaknibna iti daga tapno saandan a sagrafen ti bunga ti nakaro a bisin. Sakbay a pimmanawda nagiinnarakup, nagiinnagek, nagririnnakep, ken nagsasangitda a sangsangkamaysa.

Uray ti Faraon ket nakiraman ken impapilitna a ti pamilia ket agnaedda didia Egipto ken ragsakenda ti agbiag iti kinabaknang ti daga. Pinatalgedanna no ania ti immun-una nga inkari ni Jose. Mainayon pay, kayatna a mangalada kadagiti karison ken aniaman a kasapulanda a makatulong iti panagdalliasat ti pamilia. Ti karina ket kukuada ti kasasayaatan iti Egipto.

PANAGSANAY:

1. Nagsagana nga agsubli iti balayda dagiti agkakabsat. Adu manen dagiti kargada. Ania ti inted kadakuada ni Jose (bersikulo 21, 22)? _____
2. Iti maminsan pay, naparaburan ni Benjamin (Genesis 43:34, Genesis 44:2). Ania ti inted kenkuana ni Jose iti bersikulo 22? _____

3. Ania ti impatulodna a para iti amana (bersikulo 23)? _____

 4. Pinalubosan ni Jose dagiti kakabsatna, pinabalunanna iti amin nga agkakatintas iti Egipto. Ania ti maudi a balikas-pammalubosna kadagiti kakabsatna iti bersikulo 24?

- Apay a kasta ti imbagana? _____

PANURSURO: Ti maudi nga imbaga ni Jose kadagiti kakabsatna ket kasla man padpadasenna nga ikkana ida iti maudi a danog a kas na la kuna: “inkayon, kakabsat, agsingsingpetkayo ken saankayo nga agaapa.” Kas ninamnamatayo, daytoy ket adayo unay iti kinapudno. Nupay no kasta, ammotayo a ti kababalin ti tao ket kayatna iti mangikabil iti pammabasol. Kasla saantayo a mapnek a naurnos dagiti banbanag agingga a maammoantayo iti bagbagitayo a nawayawayaantayon manipud iti sidir ti basol. Malagipyo ti saritaanda idi agsublida manipud iti umuna a panagdalliasatda a mapan idia Egipto. Maipalagip no ania ti imbaga kadakuada ni Ruben idi a padpadasenda a takkuaten no apay a daytoy a pakariribukan ket immay kadakuada (Genesis 42:21-22). “Kinunakon kadakayo.” “Saan a siak.” Saanko a basol nga addadatayo iti daytoy a riribuk.” Ti pammabasol ket kasla bola a tumalbog nga agpangato a mapan manipud iti maysa a tao a mapan iti dadduma pay a tattao. Iyadayom kaniak daytoy. Basol ti sabali. Isuna ti pabasolem (lalaki/babai).

SALUDSOD TI KAPAMPANUNOTAN:

1. Napakawan kadin dagiti agkakabsat iti tunggal maysa? Ti kapanpanunotam: _____

2. Napakawanda kadi met dagiti bagbagida? Ti kapanpanunotam: _____

Paset 2

BUKOD A PANANGIMUTEKTEK: Kasanoka no maipapan iti pammabasol? Kasapulan a kitaenta tunggal maysa ti bukodtayo a tignay no maipapan iti panangipudno ti bukodtayo a basol ket aklonentayo dagitoy.

1. Pudno a diak kayat nga aklonen no kasano kadakkel ti sidir ti basolko.
 2. Pudno a diak kayat a lak-amek ti bunga ti aniaman nga inaramidko.
 3. Mapanak a siwayawayaya ket alaenyo ti pammabasol.
 4. Awan bibiangko a buyaenkayo nga agtiritir iti rigat. Kalpasan ti amin, nagbasolkayo.
 5. Aniaman a banag aramiden a mangsalbar ti rupa...
 6. Padasenyo a panunoten, saan met a kasta ti kinadakesko idi kitaek no ania ti inaramidyo amin.
 7. Kinapudnona, diak pay ammo a nakabasolak iti aniaman a dakes nga aramid.
 8. Punoam iti no ania ti makunam maipapan iti panangipudno ken panangaklon iti basol. Ania ti wagasmo a mangiggem iti sidir ti basol ken pammabasol? _____
-

No diak nga aklonen ti basolko ken awaten ti pammabasol gapu iti inaramidko, awan ti agbalin a pagdumaan iti biagko. No ipudnok dagiti dakes nga aramidko maganatan ti Dios a mangpakawan kaniak ken dalusannak manipud iti amin a basolko, manipud iti amin a saan a nasayaat iti biagko. Malagipyo ti panangikabesa a bersikulo manipud iti 1 Juan 1:8-10. Isurat manen dagiti balikas:

KARARAG: Apo, aklonek a marigatanak a mangaklon ti bukodko a basol ken mangawat ti pammabasol gapu kadagiti banbanag a dakes nga inaramidko iti biagko. Adu ti pakaipadaak ken Ruben. Kaykayatko iti rumuar nga addaan iti ugali nga imbagak-idin-kadakayo imbes nga aklonek no ania a talaga ti biddutko isu a nakaipanak a riribuk. Diak kayat nga alaen ti pagrebbengan para iti bukodko nga aramid ken bagkaten dagiti bunga ti dakes nga aramidko. Kangrunaanna iti amin, diak kayat nga aklonek a kasapulak iti pannakapakawan. Panangaklon a manghusga kaniak nga insigida. Ngem, nakaaramidak iti dakes. Nakabasolak. Kasapulak nga ipudno amin a basol nga aramidko. Kaspulak a denggen nga ibagam a napakawannakon. Iti pannakaammok a pinakawannakon ti kakaisuna a wagas nga agbalinak a siwayawayaya iti

daytoy a dagsen ti sidir ti basol ken agbiag nga awan dadagsenna. Iti Anakmo a Jesus naluk-atannak. Agyamanak iti panangayatmo kaniak ken iti panangwayawaya kaniak. _____

PAGPAMPANUNOTAN: Aminda a sangapulo ket maysa nga agkakabsat ket addadan iti dalanda nga agturong iti amada idiaiy Canaan. Panunotem laengen ti aglawlaw ti grupo. Awan duadua, tunggal maysa ket addaan iti bukod a panangpampanunot ken panangimutektek. Mabalin a kunaen pay a kastoy ti saritaanda, “Anian a kinabulsektayo iti dayta?” “Siempre, ni Jose daydiay. Nabigbigtayo koma isuna.” “Nagkawes a kas agturay nga Egipsio. Naan-anay a panangilinged iti langa.” “Kalpasanna nailuyostayo iti sangoananna ket ammona amin a banag nga ibagbagatayo. Saanna laeng nga impadlaw.” Nabang-arannak unay. Apo, permi la ketdi iti panangpagagar ni tatang. Siguradoak saannatayo pasien...”

Mapanunotmo kadi no kasano ti gagar nga adda kadakuada a makasangpetda a dagus idiaiy balayda a kadduada ni amada manen? Saan a natay ti anakna no di ket sibibiag. Saan a tagabu ti anakna no di ket agturay iti daga nga mangim-imet iti makaanay a pagbiag kadagiti kamalig para iti sangalubongan. Sigagar ti anakna nga agur-uray kenkuana. Anian a rag-o iti adda iti pamilia ni Jacob! Kasla saan nasayaat ken pudno?

PANAGSANAY: Narigat nga iladawan ti ragsak ti ama.

1. Kasano a simmungbat ni Jacob iti padamag dagiti annakna (bersikulo 25-28)?
 - a. Ania ti imbagada kenkuana (bersikulo 25)? _____
 - b. Ania ti imbaga ni Jacob? _____
 - c. Ania ti nangbaliktad iti saanna a panamati? Ania ti nangpasubli iti espirituna?

 - d. Ania ti imbagana iti bersikulo 28? _____

Paset 3

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 46:1-7; 46:26-27.

PANAGSANAY: Anian nga aldaw iti panagragragsak!

1. Nagrubwat ni Jacob (Israel) manipud idiy Hebron idiy Canaan karaman amin a pampanunotenna maipapan iti panagkinnitada iti anakna nga itan ket ammonan a sibibiag. Dimmalan isuna iti Beersheba iti panagdalliasatna. Dita a nangipaay iti datonna iti Dios ti amana nga Isaac. Ania ti makagapu iti parikut a makaigapu iti panagduaduana maipapan iti ipapanawna iti Canaan? _____

Ania ti malagipmo maipapan iti kari ti Dios kada Abraham, Isaac, ken Jacob?

2. Iti bersikulo 2-4: Immay ti Dios ken Israel babaen iti _____
 - a. Inawaganna isuna: _____
 - b. Ania ti sungbatna? _____
 - c. Kasano nga inyam-ammo ti Dios ti Bagina? _____

 - d. Imbaga ti Dios ken Jacob a saan nga agbuteng a mapan idiy Egipto kalpasanna a nangited iti uppata a karkari:
 - i. _____
 - ii. _____
 - iii. _____
 - iv. _____

PAGPAMPANUNOTAN: Nagadu ti napasamak iti dayta nga ababa a kanito. Awan duadua, kalpasan a naipadamagda ti napasamak ken naallukoyda ni Jacob a sibibiag ni Jose, tunggal maysa ket agdardaras (makarkarattot) nga agsagana iti usarenda nga agdalliasat tapno mangrugidan nga agdalliasat. Iti baet dagitoy a panagal-alisto, kayat a patalgedan ti Dios ni Jacob a kadduana Isuna. Tungpalenna amin nga inkarina iti amana ken iti lilongna. Kadduana ti

Dios ken aramidenna isuna a dakkell a nasion. Dagiti kapuonanna ket maipandanto idia y Canaan ken, wen, makitana ni Jose sakbay nga ikidemna dagiti matana ken patay.

1. Iti agsapa idi nakariing ni Jacob ken adda a makarkarintar nga agisagsagana ti pamiliana tapno agdalliasatda manen, ania ti mapanunotmo nga agtartaray iti panunot ni Jacob? Iti maminsan pay, immay manen ti Dios ni amana kenkuana. Adda dagiti dadduma a gundaway pay...
 - a. Ania kadi dagiti adda a kasasaad iti Genesis 28:10 ken dagiti sumarsaruna a bersikulo? _____

 - b. Malagipmo idi ti rabii a sakbay nga agkinnitada ken kabsatna nga Esau. Ania ti napasamak iti dayta a rabii (Genesis 32:22) ken dagiti sumaruno a bersikulo? _____

2. Saan a bassit a banag para ken Jacob a panawanna ti daga a Canaan. Panawanna ti lugar a no sadino a naitanem ti asawana a Raquel, naitanem met dita da Isaac ken Rebecca. Panawanna ti lugar a saannanton a pulos a makita pay. Ti panangpanaw ti maysa a lugar nga umakar iti sabali ket ipaayna iti pannakigasangasat ken panaggagar ngem kagiddanna met dayta iti panagdandanag ken duadua. Ania ti maysa a banag iti bersikulo 4 a kayat ti Dios a lagipen ni Jacob?
3. Ania ti pakaidumaanna para ken Jacob iti pannakaammona a kadduana ti Dios! Kasano iti pannakaammom a ti imatang ti Dios ket adda kenka sadinoman a papanam? Ammom kadi? _____

Paset 4

PANANGIKABESA: Adda iti dakkell a liwliwa ken pannakapatalged manen para ken Jacob iti pannakaammona nga adda kenkuana ti Dios. Adda met iti dakkell a liwliwa kenka ken kaniak a maammoan ken mamati a ti Dios ket adda met kadatayo, a kas iti kaaddana ken Jacob. Iti Salmo 139:7-10 agsalsaludsod ti Salmista, “Sadino ti papanak tapno maadayoak ti Espiritum? Sadino ti pagkamangak tapno maiyadayoak iti imatangmo?” Saan a napateg no sadino ti papanantayo adda

ti Dios dita para kadatayo. Ibagbaga ti Saona daytoy. Daytoy ti pudno. Manen, isurat ti bersikulo iti bassit a papel ken iti likudan dayta a papel isuratmo dagiti lugar a mabalin a piliem a papanan tapno palagipam ti bagim nga awan ti lugar a papanam nga awan dita ti Dios kenka.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI:

1. Ania ti makaliwliwa a panunoten ti umay kadakayo iti pannakaammoyo a ti Dios ket adda kadakayo sadinoman a papananyo? _____

2. Adda kadi dagiti lugar a papanam nga alusiisenka gapu ta adda ti Dios kenka?

3. Adda dagiti sumagmamano a lugar a papanam a nakakadkadlaw iti kaadda ti Dios. Dagitoy a lugar ket mabalin a mainayon ti tuktok ti bantay, wenno siled ti ospital. Sadino dagiti sumagmamano a lugar a papanam nga ammom nga adda dita ti Dios? _____

KARARAG: Isuratmo ti bukodmo a kararag. Mabalin a piliem nga ibingay iti Apo dagiti lugar no sadino a nabirokannaka ken no sadino a kasapulam a bigbigen nga adda Isuna kenka. Ipuenom dagiti lugar a nariknam nga alusiisenka ta ammom nga adda Isuna kenka. Agrambakka ta uray no ania ti aramidem wenno sadino ti papanam ta ti Dios adda kenka. Ti napudno nga imatangna ket saan nga agdepende iti kababalinmo ngem ketdi iti nakaskasdaaw nga ayatna para kenka. _____

PANURSURO: Nangpataod ti Biblia iti dakkell a puntos tapno ipakaammo kadagiti agbasbas no ania dagitoy a grupo dagiti tattao nga agakar-akar iti pagnaedan no ania iti pakaipadaanda a kas mangrugi iti iruruarda iti Canaan. Sumagmamano a puntos ti kasapulan a kitaen.

1. Agingga iti daytoy a gundaway bassit pay laeng ti kaputotan ni Abraham. Dakdakamaten laeng ti Biblia da Abraham, Sara, ken Isaac, kalpasanna Rebecca, Jacob ken Esau. Ammotayo a ti pamilia ni Jacob ket adda laeng iti sangapulo-ket-maysa nga annak mainayon ni Jose nga addan nga agdama idia Egipto. Kitaen ti kari ti kaputotan a

mangrugrugi a matungpal iti familia ni Jacob bayat iti panagtultuloytayo iti daytoy a pakasaritaan.

2. Ti plano ti Dios para kadagiti tattaona ket saan a kanayon a nalinteg a linya. Immay ni Abraham iti Canaan ket naikari ti daga. Naikari pay kenkuana nga agbalin isuna a dakkal a nasion. Kalpasanna naammoantayo a lupes ni Sara. Ita, ammotayo a ti Canaan ket maited iti familia ni Jacob. Makitatayo a pumanaw gapu iti nakaro a bisin iti daga. Kitaem ti bukodmo a biag. Nakitam kadi a saan nga amin a banag iti biag ket nangisit ken puraw? Saan nga amin a ket mapasamak a kas iti plinanotayo. Addada dagiti kayattayo a ragpaten, plano, ken tarigagay ken no dadduma ti wagas a pananggun-od dagitoy a banbanag ket adu dagiti likko a kasapulan a pagdalanantayo tapno uray no kaskasano ket makadanontayo no sadino ti turongentayo. Kaano a masarakam ti bagim nga arintukiaden nga aglikko iti sabali a dalan a saan nga isu iti insaganam para iti bukodmo a bagi?
-

3. Dimmakel ti grupo. Dumanon iti 70 a tattao ti agdaldalliasat a sangsangkamaysa. Saan a bassit dagitoy a panagtuloy. Dagiti karison ni Faraon ket pudno a mabigbig ti pategna iti panangkargana kadagiti amin a sanikuada. Ipalagip daytoy kadaytoy a ti kari ti Dios a dakkal a sanikua ket adda met a matungtungpal.
4. Ken, nakitatayo ti ehemplo ti familia a sangsangkamaysa a pumanaw. Amin nga anak ni Jacob, appokona a lallaki, anak a babbai ken appoko a babbai. Nagtalinaedda a sangsangkamaysa. Daytoy a ladawan ti familia ni Jacob ket pilitennatayo a kitaen ti bukodtayo a familia. Saan a parikot ti kadakkal ti bilangda ngem ti panagtakder a sititibker a sangsangkamaysa ket daytoy ti parikut. Awan iti nagbati. Tunggal maysa ket intedda ti bagi ken orasda iti daytoy a baro a biag idiy Egipto. Tunggal maysa ket natunos iti sirmata iti baro a biag a sangsangkamaysa idiy Egipto. Ti panagkaykaysa ket isu iti nangpatibker iti familia. Iti bersikulo 8-27 ket itedna kadaytoy ti pakasaritaan iti amin a nagdalliasat a kaddua ni Jacob nga agturong idiy Egipto.

PAGPAMPANUNOTAN: Kas iti panangpaliitwtoy daytoy grupo iti mata ti panunottayo makitatayo a ti Dios ti mangsalsalimetmet iti karina ken Abraham, Isaac, ken ita ni Jacob. Masirmatam kadi a magmagnaka iti sibay dagiti kameng iti pamiliam, mabalin nga ig-iggamam

ti kabassitan, mangididiaya iti pammatibker iti tunggal maysa iti sabali a mabalin a napudot ken nabannog, ken makisarsarita iti kabsat kabayatan a padpadasem a panunoten daytoy baro a biag iti daytoy baro a daga? No sika ti agipadpadamag nga adda iti sangoanan iti kamera ti telebisyon, siasino ti ipaayam iti ad-adu nga orasmo nga ipadamag ken apay? _____

Paset 5

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 46:28-30.

PANAGSANAY: Umas-asidegen ti grupo iti Egipto.

1. Imbaon ni Jacob ni Juda iti maysa a mision. Ania ti aramidenna (bersikulo 28)? _____

2. Simmangpetda iti rehion ti Goshen. Birokem ti Goshen iti maysa kadagiti immuna a mapa iti likudan ti Biliam. Tandaanam ti kaadayo ti dinalliasatda. Laglagipem nga idia y Beerseba a nagparang ti Dios ken Jacob babaen iti maysa a parmata. Manipud iti Beerseba agingga iti Goshen ket umabot a _____ milya.
3. Nakasaganan ti karuahe ni Jose ket idi madamagna nga asidegen ti amana napan isuna _____ tapno sabatenna isuna.
4. Anian a nabendisionan a panangkita! Tandaanan iti bersikulo 29 ti rikna nga inyebkas ti ama ken anak: _____

5. Ti kayat laeng ni Jacob ket makadduana ni Jose. Napnek ti pusona. Napukawen dagiti panagduduana maipapan iti pudno a napasamak iti anakna. Sibabaknang nga inted ti Dios iti pannakaagas iti sibubukel a familia. Adda nga agin-innarakup manen da Jacob ken Jose.

PANAGPAMPANUNOT ITI BUKOD A BAGI: Saan laeng nga ti panaginnadayo ti sangoen ni Jacob. Dakdakkal pay ngem iti dayta. Daytoy ti no maammoanna pay no sibibiag wenno natayen ti anakna. Dandani rinabii a makangegtayo iti pakasaritaan no sadino a dagiti ubbing ket makumawda manipud kadagiti nagannakda wenno nagtalawda iti di nga ammo manipud iti

pagtaenganda ken nagannakda. Mabalín met nga ibilangtayo dagiti soldado a naisina iti pamilya ken gagayyemda a naipatulod iti ballasiw-taaw iti saan nga ammo ti kapaotna a panawen. Adda kadi iti kastoy met a pagteng a napasamak iti biagmo? Saan a parikut ti pannakaisina a kas iti saan a pannakaammo no sadino ti ayan dagiti dadduma no isuna ket natalged wenno saan wenno sibibiag.

1. No sika daytoy a tao, kabaelam kadi a papintasen dagiti sumagmamano a riknam nga ib-ibturam? _____
2. Nagleppas kadi a napintas ti kasasaadmo? No kasta, ania dagiti rikna a naibingay? Addada kadi? _____
3. Ngem mabalín a saan a kasta iti kasasaadmo. Adda kadi am-ammom no siasino ti agtartarigagay nga ammoenna ti masakbayan ti maysa nga ay-ayaten? Ania a liwliwa ti adda iti kasta a ladingit ken saem? _____

4. Kasano a makabirokka iti pamuspusan a maikabitka kadagiti tattao a mangay-ayat kenka ken mayat a mangarakup kenka a kas ken Jacob inarakupna ti anakna ken nagsangit? _____
5. No ti sidir ti basol ken pammabasol gapu kadagiti dakes nga aramid ket pagtalinaedennatayo a nasinasina, ania ti mabalín nga aramiden tapno mabalaliwan dagitoy a paspasamak? _____
6. Ania ti pasetmo? _____

Kayat ti Dios a balkotennatayo iti nadiosan nga imana. Kayatna nga isublinatayo iti naayat a langenlangen kenkuana. Isuna ti Amatayo, ti Namarsuatayo. Kankanayon nga agbanbantay para kadatayo a kas anakna nga agsubli Kenkuana. Aklonentayo laeng kenkuana a pinilitayo ti mapan iti bukodtayo a dalan ken aramidentayo dagiti bukodtayo a banag. Ipudnotayo laeng a nagkurangtayo ti pinanggepna kadatayo a mangiyanninaw Kenkuana ditoy lubong a no sadino a pagnanaedantayo. Ngem iti laksid ti pagteng ken kasasaad a pakakitaantayo dagiti bagbagitayo agur-uray Isuna a nakaukrad dagiti imana a mangarakup kadatayo. Pinadasmo kadin nga pinanunot ti kapampanunotan a ti Dios ket mabalín nga agsangit gapu ta naragsak unay Isuna gapu ta nakaawidkan?

KARARAG: O Ama, Sika ti nangparsua kaniak. Adda ti dakkel a namnamaem para iti biagko. Pinarsuanak tapno iyanninawka iti pinarsua. Ti maysa kadagiti wagas nga intedmo kaniak ti wayawaya a mangiyebkas ti pammakawanmo iti biagko babaen kadagiti pangngeddeng nga aramidek. Tulongannak a mangbirok ti rag-o ken kappia iti panangbirok iti naan-anay a wayawaya Kenka. Agyamanak Kenka gapu ta kumitkitaka kaniak kaddua ti ayat ken pammakawanmo. Arakupennak ken ad-adda pay nga iyasidegnak Kenka bayat nga nagmaymaysata babaen iti Anakmo a Jesu-Cristo, Apok ken Mangisalakanko. _____

UTOBEN A NALAING: Itultuloy ti Biblia ti ad-adu pay iti biag dagitoy a pamilia iti maud-udi a kapitulo ti Genesis. Makapagagar ti pakasaritaan ken nainayon ti ad-adu pay a pannakaammo ken pannakalawag. Agpilika, dagiti listaan ti pakabasaan ti mangidalan kenka iti agtultuloy a panagadalmo:

- Genesis 46:31 ken dagiti sumaganad – Agnaedda iti daga ti Goshen
- Genesis 47:9 – Ti tawen ni Jacob iti maipan isuna iti imatang ni Faraon
- Genesis 47:13 – Dagiti samay ti nakaro a bisin ken no kasano nga impababa ni Jose dagiti Egipsio nga agserserbi
- Genesis 47:26 – Ti linteg ni Jose: Ti apagkalima a paset ti ani ket kukua ti Faraon
- Genesis 47:27 ken dagiti sumaganad – Asidegen ti ipapatay ni Jacob
- Genesis 48 – Binendisionan ni Jacob dagiti annak ni Jose
- Genesis 49 – Tunggal anak ni Jacob ket immawat iti maiyannatup a bendision sakbay a natay ni Jacob.
- Genesis 49:29 – Natay ni Jacob
- Genesis 50:1-14 – Intanemda Jose ken dagiti kakabsatna ti amada idiaay Canaan
- Genesis 50:22 ken dagiti sumaganad – Ti ipapatay ni Jose

Paset 6

PAKAUNA: Saantayo a mapanawan ti pakasaritaan ni Jose no saantayo nga inayon ti Genesis 50:15-21. Dagitoy a bersikulo ket ig-iggemanna ti naimbag a damag para kadagitoy nga agkakabsat ken para kadatayo. Ita ta natayen ti amada agbuteng dagitoy nga agkakabsat ta amangan no balse ida ni Jose. Nakitada isuna a kas mannakabalin a daulo isuna iti daga. Tunggal maysa ket adda iti babaen ti turayna. Mabalina a saonna laeng ti balikas ket mabalina a maibaludda aminen wenno uray pay no ipapatay. Mamati dagiti agkakabsat a nailisi ti biagda gapu iti amada a Jacob. Mamatida nga innikkan ida ni Jacob iti pannalaknib a kasapulanda tapno agtalinaedda natalingengen ken natalged. Natayen ni Jacob.

ARAMIDEN: Basaen ti Genesis 50:15-21

PANAGSANAY:

1. Ania kadi ti impakaammo dagitoy a bersikulo maipapan kadagitoy nga agkakabsat?

2. Ania ti pagbutbutenganda iti bersikulo 15? _____
3. Manen, inggato manen ti panangallilaw ti naglaad nga ulona. Ania ti imbagada ken Jose nga imbaga ti amada? _____

4. Ania ti impakaammo dagitoy a bersikulo maipapan ke Jose? _____

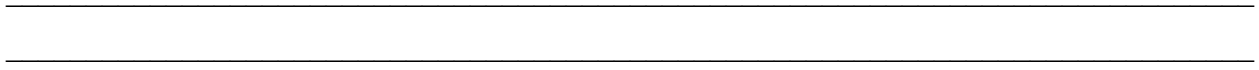
5. Immayda tapno dumawatda manen ti pammakawan. Daytoy ti nangpaladingit ken Jose. Saanda kadi nga ammo ti ayatna? Saanda kadi nga ammo nga ti ayatna kadakuada ket dakdakkal pay ngem iti sidir ti basol? Ania ti imbagana kadakuada? _____

Pukawen ti pammakawan ti buteng. Imbagana kadakuada a saanda nga agbuteng. Inkarina kadakuada nga aywananna ida karaman dagiti annakda. Kamaudiananna, mabasa ti teksto nga impatalgedna manen kadakuada ti ayatna para kadakuada ken nagsao a siaanus kadakuada. Naan-anay ti aramid ti pammakawan.

PANANGIPAKAT ITI BUKOD A BAGI: Agtultuloy kadi latta a piliem ti agtalinaed iti sidir ti basol iti biagmo? Ti basol dagiti kakabsat ni Jose ti pagladladingitanna. Agsangangit para kadakuada. Ania kadi ti rumbeng nga aramiden wenno saoen tapno mamatida nga ay-ayaten ken pinakawanna idan. Kayatana nga agtuloyda iti biagda ken saan nga adipen iti dayta nabayagen nga awan.

Ania a basol iti biagmo ti saan basta a maikkat? Ania ti banag nga isu ti saanmo a pakapakawanan ti bagim? Ti panangpakawan ti bagi maysa a banag a ti Dios ti mangtulong kadayo. Tinulongannatayo nga agpada a mangpakawan ken umawat iti pammakawan, saan laeng a manipud kenkuana, ngem uray pay kadagiti dadduma. Ti pammakawan nga ididiyana kadayo ket awan bayadna. Iti bukodtayo a pigsa saantayo a kabaelan nga awaten daytoy; ngem babaen iti pannakabalinna ti pammakawan ket agbalin a kukuatayo, bukodtayo, awan ti ibatbatina. Isuro kadayo ti Biblia nga ipudnotayo dagiti basbasoltayo iti maysa ken maysa (Santiago 5:16). Ti panangipudno iti basol ket paset iti panangawat iti pammakawan. Ti panangipudno ti basol ket ipalubosna ti nagbasol nga ilukatna ti kinataona ken ikkatenna ti dadagsenna tapno sumrek ti pammakawan. Ti panangipudno iti basol ket itandudona iti panagimbag. Ti panangipudno kadagiti basbasoltayo iti maysa ken maysa ket mangited iti panagimbag iti pannakadadael iti bibiagtayo. Ti panangipudno iti basol ket saanna a kayat a saoen a nangatngato ti maysa ngem iti sabali. Ti panangipudno iti basoltayo iti sabali ket tulongannatayo a mangbigbig a nagbasoltayo amin. Ti panangipudno iti basol ket ipalubosna dagiti balikas ti ayat a mangsalpot ti biagtayo.

KARARAG: O Apo, ididiyam kadakami ti Naimbag a Damag iti pammakawan kadagiti amin a basbasolmi. Saanen a kasapulan nga itugtugotmi daytoy a rugit ti basol a saanna a kayat ti pumanaw. Apo, agyamanak Kenka iti panangpapigsam kaniak a mangawat ta naayat a pammakawanmo. Agyamanak Kenka gapu iti wayawaya nga indanon ti pammakawan iti biagko. Gapu ken Jesus naaddaannak iti karbengan nga agbiag a kas anakmo, anak ti Ari! Agyamanak Kenka! Wen, mamatiak iti Saom nga agkunkuna nga ada iti rag-o idiy langit gapu iti maysa a managbasol nga agbabawi (Luke 15:7). Lukatam dagiti matak tapno makitak dagiti gundaway a pakawanek dagiti dadduma a kas iti panangpakawanmo kaniak. Wayawayaam dagiti dadduma nga agbiag a siwayawaya ken napakawan. _____

SUBLIANAN NGA ADALEN

**TI PAMMAKAWAN TI
DIOS,
ISU TI WAYAWAYATAYO**

TI PAMMAKAWAN TI DIOS, ISU TI WAYAWAYATAYO

PANAGSUBLI ITI INADAL

Ti panggep daytoy a panagsanay ket tapno patalgedanna ti panagrang-aymo ken pannakaammom iti pakasaritaan ti Daan a Tulag ti Biblia. Ti kangrunaan a nagakem iti daytoy a paset ket ni Jacob ken dagiti annakna. Kaaduan kadagiti dadduma kadagitoy a kapitulo ket nadakamatda babaen kadagiti akemda. Adalem manen dagiti sumagmamano kadagiti nagakem ken tattao isu nga adda iti nadumaduma nga akemda ken markaam ti banag a malagipmo.

Pakabasaan	Nagakem	Banag a malagipko...
Genesis 37:21-23; 42:22		
Genesis 37:26; 43:8-9		
Genesis 39:1		
Genesis 39:7		
Genesis 39:21		
Genesis 40:2		
Genesis 40:2		

Genesis 42:24		
Genesis 43:29		

Ikkan ti oras a mangmarka ti panagdalliasat ni Jose iti panagbalinna a maikaddua-a-kangatoan iti sibubukel a daga ti Egipto.

1. Genesis 37

- a. _____
- b. _____
- c. _____

2. Genesis 39

- a. _____
- b. _____

3. Genesis 40

- a. _____
- b. _____

4. Genesis 41

- a. _____
- b. _____
- c. _____

5. Genesis 42-44

- a. _____
- b. _____

6. Genesis 45

- a. _____
- b. _____

Kitaem manen dagiti minarkaam iti Bibliam bayat iti panagadalmo. Birokem dagiti bersikulo a kunaem nga adda iti kaipapananna iti biagmo bayat a sungsunbatanna dagiti kasasaad iti biagmo iti daytoy maikaduapulo ket maysa a siglo.

Isuratmo ti/dagiti/bersikulo. _____

Sadino iti pakabigbigam ken Jose ken ti biagna? _____

No maaddaanka iti gundaway para iti maysa-ken-maysa a pannakisarita ken Jose ken kayatmo a damagen isuna iti sumagmamano a banag a makatulong kenka bayat dagiti naririgat a kanito iti biagmo, ania iti damagem? _____

“Adda ti Apo kenkuna.” Ikkam iti gundaway a manglasin kadagiti banbanag iti biagmo a mangipalagip kenka a ti Apo ket adda kenka kalpasanna pagyamanam Isuna gapu iti balligi nga intedna kenka babaen iti panangipaayna kenka iti pabor iti mata dagiti dadduma. _____
